

Seta ry

Toimintakertomus 2012

LIITE 1 Yksityiskohtaiset toimenpiteet

Sisällysluettelo

1. Lainsäädäntö ja yhteiskunnan rakenteet ovat yhdenvertaisia	3
1.1 Suomen lainsäädäntö takaa yhdenvertaisuuden	3
1.2 Seta vaikuttaa Suomen poliittisiin linjauksiin ja politiikan tukena olevaan tietoon sekä viranomaiskäytäntöihin	6
2. Eri viranomaiset, palveluntarjoajat ja muut toimijat ottavat seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuuden huomioon	14
2.1 Seta kouluttaa monipuolisesti eri kohderyhmiä	14
2.2 Seta tuottaa laadukasta tietoa seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuudesta	15
2.3 Eri sektoreiden ammattilaiset, järjestöt ja muut toimijat ottavat seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen hyvinvoinnin parantamisen ja ihmisoikeuksien toteutumisen yhdeksi tavoitteekseen	18
2.4 Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien vanhusten palvelujen yhdenvertaisuutta kehitetään	23
3. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluville ihmisille ja heidän läheisilleen on saatavilla heidän tarpeidensa mukaista tukea ja voimauttavaa toimintaa eri puolilla Suomea	26
3.1 Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluville ja heidän läheisilleen on saatavilla tietoa yhdenvertaisuudesta ja Setan toiminnasta	26
3.2 Nuorten hyvinvoinnista on uutta tietoa, joka tavoittaa nuorisoalan toimijat	29
Hyvinvoiva sateenkaarinuori -projekti	29
3.3 Sukupuolivähemmistöihin kuuluville henkilöille ja heidän läheisilleen on tarjolla laadukasta yksilöasiakaspalvelua ja perheiden tukea	31
3.4 Sukupuolivähemmistöihin kuuluville henkilöille ja heidän läheisilleen on tarjolla monipuolista voimauttavaa yhteisötyötä	33
4. Seta on dynaaminen, kuunteleva ja vaikuttava organisaatio	36
4.1 Setan organisaatorakenne on tarkoituksenmukainen ja riittävästi resursoitu	36
4.2 Setan toiminta palvelee hyvin seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien yhteisöä ja Setan jäsenjärjestöjä	39

Taulukossa vasemmanpuoleisen sarakkeen "Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet" sisältö on suoraan edustajakokouksen hyväksymästä vuoden 2012 toimintasuunnitelmasta, kun taas oikeanpuoleisessa sarakkeessa "toteutuneet toimenpiteet" on kuvattu toteutunut toiminta.

1. Lainsäädäntö ja yhteiskunnan rakenteet ovat yhdenvertaisia

Ylätavoite: Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvat ihmiset ja heidän läheisensä voivat elää yhdenvertaisina osana yhteiskuntaa niin, että jokaisen ihmisoikeudet ja hyvinvointi toteutuvat riippumatta seksuaalisesta suuntautumisesta, sukupuoli-identiteetistä tai sukupuolen ilmaisusta.

Setan poliittisesta vaikuttamistyöstä vastasivat hallitus, pääsihteeri sekä hallituksen perustamat valiokunnat ja työryhmät. Asiantuntijatyöntekijöiden osaaminen oli käytettävissä vaikuttamistyön tueksi. Koulutustoiminta ja yhteisöllinen toiminta tuottivat vaikuttamistyön käyttöön tietoa ihmisten kokemuksista.

1.1 Suomen lainsäädäntö takaa yhdenvertaisuuden

Avoliitto

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Samaa ja eri sukupuolta olevien parisuhteiden yhdenvertainen asema lainsäädännössä. Avoliittolaista tulee kaikkia parisuhteita koskeva yleinen avoliittolaki.</p> <p><i>Vaikutetaan avoliittolain uudistuksen puolesta puolueisiin ja kansanedustajiin verkostojen kautta.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Seta levitti tietoa kansanedustajaryhmän lakialoitteesta ja kannusti jäsenjärjestöjä ja yksityishenkilöitä aktiivisuuteen allekirjoittajien saamiseksi. Aloitteeseen tuli lopulta 76 allekirjoittajaa. Seta tilasi Taloustutkimukselta mielipidekyselyn, jota uutisoitiin mediassa. Seta vieraili perussuomalaisten eduskuntaryhmässä. Puheenjohtaja piti puheenvuoron Tasa-arvoinen avoliittolaki -keskustelutilaisuudessa Tampereella. Kesällä aloitettiin yhteistyö avoliittolakia kansalaisaloitteena ajavien aktivistien kanssa.</p>
--	---

Syrjintäsuoja

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Suomen lainsäädäntö turvaa paremmin sukupuolivähemmistöjen syrjintäsuojan. Tasa-arvolaki uudistetaan niin, että laki kieltää eksplisiittisesti syrjinnän sukupuoli-identiteetin ja sukupuolen ilmaisun perusteella ja velvoittaa viranomaiset aktiiviseen tasa-arvon edistämiseen sukupuolivähemmistöjen osalta.</p> <p><i>Vaikutetaan tasa-arvolain uudistuksen edistämiseksi sosiaali- ja terveysministeriön tasa-arvoyksikköön, tasa-arvoasioista vastaavaan ministeriin ja eduskuntaan.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Seta ajoi tasa-arvolain uudistusta hallituksen tasa-arvo-ohjelmaan, mikä toteutui. Keväällä Seta kävi keskusteluja sosiaali- ja terveysministeriön (STM) tasa-arvoyksikön kanssa lain toivotuista sisällöistä. Alkusyksystä Seta antoi lausunnon lakiesitysluonnoksesta ja auttoi muita tahoja näiden omien lausuntojen valmistelussa. Transpoliittinen valiokunta osallistui lausunnon valmisteluun.</p>
---	---

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Suomen lainsäädäntö turvaa paremmin seksuaalivähemmistöjen syrjintäsuojan. Yhdenvertaisuuslaki uudistetaan niin, että kaikilla syrjintäperusteilla on yhtäläinen suoja. Perustetaan kaikkia yhdenvertaisuuslain kattamia syrjintäperusteita koskeva yhdenvertaisuusvaltuutetun virka, jonka valtuuksiin kuuluu seksuaaliseen suuntautumiseen kohdistuvaan syrjintään puuttuminen, myös työelämässä. Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistoon perustetaan riittävästi uusia, eri syrjintäperusteisiin erikoistuneita asiantuntijavirkoja. Järjestöille tulee kanneoikeus syrjintätapauksissa.</p> <p><i>Vaikutetaan yhdenvertaisuuslainsäädännön uudistukseen yhdessä muiden kansalaisjärjestöjen kanssa.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Ihmisoikeustoimijoiden paneeli otti lausunnossaan kantaa yhdenvertaisuuslainsäädännön uudistukseen. Seta seurasi työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) alaisen työryhmän työtä työryhmässä edustettuina olleiden kansalaisjärjestöjen kautta. Järjestöt kävivät useita neuvotteluja yhdenvertaisuuslakiin vaikuttamisesta. Seta oli yhteydessä useiden ministerien erityisavustajiin ja esitti huolensa lainvalmistelusta etenkin työelämän syrjinnän valvontavaltuuksien osalta. Oikeusministeriö (OM) kutsui Setan yhdenvertaisuuslain valmisteluverkostoon, joka kokoontui joulukuussa ensimmäisen kerran. Seta kirjelmöi yhdessä muiden järjestöjen kanssa oikeusministerille siitä, että kaikkia syrjintäperusteita edustavia tahoja ei ollut kutsuttu verkostoon. Tämän tuloksena Allianssi kutsuttiin mukaan verkostoon. Edustajakokous antoi yhdenvertaisuusvaltuutetusta kannanoton, joka sai paljon medianäkyvyyttä.</p>
<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Varmistetaan, että väestötietolakia sovelletaan tavalla, joka ei vaaranna sukupuoltaan korjanneiden henkilöiden yksityisyyden suojaa.</p> <p><i>Selvitetään väestötietolain soveltamista ja tarvetta lain uudistamiseen.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Seta nosti asian esille OM:öön päin ihmisoikeustoimintaohjelman valmistelun yhteydessä sekä ulkoministeriön (UM) koordinoimassa hlbt-asioiden työryhmässä, kun ministeriöt valmistelivat Suomen vastauksia Euroopan neuvoston ministerikomitean suositukseen.</p>

Perheoikeudet

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Transsukupuolisten perhesuhteisiin liittyvät lainsäädännölliset ongelmat korjataan. Lisääntymiskyvyttömyys sukupuolenkorjauksen ehtona poistetaan translaista ja transihmisille mahdollistetaan sulusolujen säilyttäminen ja hedelmöityshoidot. Naimattomuusvaatimus poistetaan translaista.</p> <p><i>Valmistellaan sosiaali- ja terveysministeriölle ehdotus translain uudistamisesta. Vaikutetaan asiaan myös hallituksen ja eduskunnan kautta.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Seta ajoi translain uudistamisen kirjaamista ihmisoikeustoimintaohjelmaan ja hallituksen tasa-arvo-ohjelmaan. Nämä tavoitteet eivät toteutuneet, mutta translaki nousi yhteiskunnalliseen keskusteluun ja peruspalveluministeri lupasi asettaa työryhmän selvittämään asiaa. Loppuvuonna tarkentui, että työryhmä asetetaan vuoden 2013 aikana. Seta kirjelmöi translaista tammikuussa peruapalveluministerille ja lokakuussa laajalla avoimella kirjeellä koko hallitukselle, nosti asian esiin Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutetun Suomen-vierailulla, puhui laista YK:n ihmisoikeusneuvostossa Suomen UPR-kuulemisessa, osallistui asiaa koskevaan mielenosoitukseen, järjesti marraskuussa translaista seminaarin ja tapasi STM:n uuden kansliapäällikön. Suomi sai Euroopan neuvoston</p>
--	--

	ihmisoikeusvaltuutetulta suosituksen poistaa translaista lisääntymiskyvyttömyysvaatimus ja naimattomuusvaatimus. YK:n yleismaailmallinen määräaikaistarkastelu (Universal Periodic Review, UPR) -menettelyssä Suomi sai suosituksen vahvistaa muun muassa transihmisten yksityisyyden suojaa, kehollista koskemattomuutta ja turvallisuutta lainsäädännöllisillä ja hallinnollisilla keinoilla. Setan vaikuttamistyön tuloksena Suomi hyväksyi suosituksen. Seta antoi keväällä taustatietoa kolmen eri puolueen puoluekokousaloitteita varten, jotka koskivat translakia. Sdp:n, Vihreiden ja Rkp:n puoluekokoukset hyväksyivät kukin translain uudistamista vaativan aloitteen.
<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Vanhempainvapaajärjestelmässä otetaan huomioon perheiden moninaisuus. Adoptiomahdollisuus perheen ulkopuolelta avataan samaa sukupuolta oleville pareille. Avoliiton käsite ulotetaan myös samaa sukupuolta oleviin avopareihin.</p> <p><i>Vaikutetaan perhevapaiden uudistamiseen asiaa käsittelevän työryhmän ja eduskunnan kautta sekä isyyslain uudistamisprosessin yhteydessä. Adoptiomahdollisuuteen vaikutetaan avioliittolain uudistuksen yhteydessä.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Seta vaikutti tasa-arvoasiain neuvottelukunnan kantaan isyyslain uudistuksesta. Avioliittolakivaikuttamisen osana pidettiin esillä myös yhdenvertaista adoptiomahdollisuutta.</p>
<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Lapsen asema ja oikeudet turvataan tilanteissa, joissa hänellä on useampia kuin kaksi vanhempaa.</p> <p><i>Vaikutetaan isyyslain muuttamiseksi vanhemmuuslaiksi ja lain sisältöön.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Seta vaikutti tasa-arvoasiain neuvottelukunnan kantaan isyyslain uudistuksesta.</p>

Muut lainsäädäntöasiat

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Nimilaki ja sen soveltaminen mahdollistavat etunimen vaihtamisen joustavasti.</p> <p><i>Selvitetään nimilain soveltamisesta annettuja ohjeistuksia ja uuden, joustavamman soveltamisen mahdollistavan ohjeistuksen antamismahdollisuutta sekä tarvetta muuttaa nimilakia.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Seta nosti nimilain ja sen soveltamisen ongelmat esiin OM:n suuntaan ihmisoikeustoimintaohjelman valmistelun yhteydessä sekä UM:n koordinoimassa hlbt-asioiden työryhmässä.</p>
--	--

1.2 Seta vaikuttaa Suomen poliittisiin linjauksiin ja politiikan tukena olevaan tietoon sekä viranomaiskäytäntöihin

Yleiset toimet

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Suomeen laaditaan toimintaohjelma, jolla määritellään konkreettiset toimenpiteet seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen hyvinvoinnin ja yhdenvertaisen kohtelun edistämiseksi kaikilla hallinnonaloilla.</p> <p><i>Vaikutetaan hallituksen ihmisoikeustoimintaohjelman ja hallitusohjelmaan sisältyvien eri sektoriohjelmien puitteissa Suomen hlbt-politiikan määrittelemiseksi.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Seta ajoi hlbt-asioiden koordinaatiovastuun kirjaamista kansalliseen ihmisoikeustoimintaohjelmaan ja esitti ohjelmaan useita hankkeita hlbt-ihmisten ihmisoikeuksien edistämiseksi.</p> <p>Seta antoi lausunnon hallituksen tasa-arvo-ohjelmasta sen valmisteluvaiheessa ja osallistui kuulemiseen.</p> <p>Koulutuksellisen tasa-arvon strategiasta Seta antoi lausunnon ja osallistui kahteen kuulemiseen.</p> <p>Seta kommentoi ihmisoikeusselonteon valmistelua kansainvälisten ihmisoikeusasioiden neuvottelukunnassa (IONK).</p> <p>Sisäisen turvallisuuden ohjelman valmistelussa Seta osallistui sisäministeriön (SM) kutsumana yhteen keskustelutilaisuuteen nuorten turvallisuudesta.</p> <p>Seta antoi kommentteja seksuaali- ja lisääntymiserveiden toimintaohjelman sisällöstä ja toimeenpanosta uuden toimintaohjelman valmistelua varten.</p> <p>UM:n koordinoimassa hlbt-asioiden työryhmässä Seta osallistui Suomen hlbt-ihmisoikeustilanteen kartoittamiseen osana Suomen vastausten valmistelua Euroopan neuvostolle sen ministerikomitean suositusten toimeenpanosta.</p> <p>Seta nosti kokonaisvaltaisen hlbt-politiikan puuttumisen ongelman esiin useissa lausunnoissaan, tapaamisissa Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutetun kanssa sekä puheessaan YK:n ihmisoikeusneuvostossa.</p>
<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Euroopan neuvoston ministerikomitean antama seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kohdistuvan syrjinnän vastaisen suosituksen toimeenpano etenee Suomessa.</p> <p><i>Seta toimii ulkoasiainministeriön koordinoimassa</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Seta toimi aktiivisesti UM:n hlbt-työryhmässä, kommentoi ministeriöiden laatimia selostuksia suosituksen toimeenpanosta ja osallistui UM:n järjestämän hlbt-seminaarin paneeliin helmikuussa. Seta toi Euroopan neuvoston ministerikomitean suosituksen esiin eri</p>

<p><i>seksuaali- ja sukupuolivähemmistöasioita käsittelevässä työryhmässä.</i></p>	<p>lausunnoissa ja materiaaleissa. Pääsihteeri piti marraskuussa puheenvuoron Ihmisoikeuskeskuksen ja IONK:n järjestämässä seminaarissa eduskunnassa Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutetun Suomen maaraportista.</p> <p>Seta toimi aktiivisesti tasa-arvoasiain neuvottelukunnassa (TANE) erityisesti sukupuolen moninaisuuden nostamiseksi osaksi tasa-arvopolitiikkaa. Pääsihteeri ja Jukka Lehtonen kirjoittivat TANE:n 40-vuotista taivalta käsittelevään TANE:n aiheet ja vaiheet - juhlakirjaan artikkelin Kohti uutta – sukupuolen ja perheiden moninaisuus TANE:n agendalle.</p>
<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Suomi toimii aktiivisesti seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen ihmisoikeuksien edistämiseksi kaikilla kansainvälisillä areenoilla. Euroopan unionin lainsäädäntö edistää seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen ihmisoikeuksia ja parempaa lainsäädäntöä jäsenmaissa. Seksuaalinen suuntautuminen, sukupuoli-identiteetti ja sukupuolen ilmaisu huomioidaan Euroopan neuvostossa ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestössä.</p> <p><i>Seta vaikuttaa ulkoministeriöön kulloinkin ajankohtaisten prosessien kohdalla suoralla yhteydenpidolla ihmisoikeusyksikköön ja ulkoasiainministeriön hlbt-työryhmän kautta sekä tarvittaessa suoraan Suomen edustajiin Euroopan neuvostossa.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Seta piti yhteyttä ulkoministeriön hlbt-asioista vastaavaan viranhaltijaan ja muutenkin UM:n ihmisoikeusyksikköön. Ulkoministeri Erkki Tuomioja vieraili puhujana Kansainvälisen homo- ja transfobian vastaisen päivän tapahtumassa, jonka Seta järjesti yhdessä Sateenkaariyhteisöjen kanssa. Seta vaikutti Suomen kantoihin rikoksen uhrien tukea koskevan EU-direktiivin valmistelussa. Seta antoi UM:n konsultille kommentteja ja ehdotuksia selvitykseen hlbt-asioiden edistämisestä UM:n hallinnonalalla.</p> <p>Seta osallistui Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (ETYJ) inhimillisen ulottuvuuden seurantakokoukseen Varsovassa sekä UM:n kutsumana kansalaisjärjestöjen tapaamiseen Suomen ETYJ-suurlähettilään kanssa Helsingissä.</p> <p>Seta osallistui UM:n järjestämään kuulemiseen UPR-menettelystä ja Suomen tavoitteista YK:n yleiskokouksessa.</p> <p>Seta oli yhteydessä ulkoministeriöön ja Suomen lähetystöihin useiden maiden hlbt-ihmisoikeustilanteeseen liittyen.</p> <p>Pietarin hallituksen lainmukaisuus-, oikeusjärjestys- ja turvallisuuskomitean varapuheenjohtajan I.I. Burlakov vastasi Pietarin kuvernöörin toimeksiannosta Setan lähettämään kirjeeseen Pietarin ”homopropagandalain” johdosta.</p>
<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Ihmisoikeuskeskuksen toiminnassa on mukana selkeästi määritelty ja resursoitu rakenne seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen ihmisoikeuksien käsittelyyn.</p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Pääsihteeri nimettiin ihmisoikeusvaltuuskunnan ja sen työvaliokunnan jäseneksi. Seta toimi aktiivisesti valtuuskunnassa ja teki tiivistä yhteistyötä Ihmisoikeuskeskuksen kanssa myös</p>

<p><i>Seta seuraa ihmisoikeuskeskuksen toiminnan käynnistämistä ja tarjoutuu mukaan mahdolliseen kansalaisjärjestöelimeen.</i></p>	<p>muilla tavoin, esimerkiksi Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutetun maaraporttia koskeneen seminaarin järjestämisessä sekä ihmisoikeuskasvatusta ja -koulutusta koskevan selvityksen valmistelussa.</p> <p>Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöasiat ovat olleet hyvin esillä valtuuskunnan ja Ihmisoikeuskeskuksen toiminnassa. Seta on yhteistyön kautta vahvistanut Ihmisoikeuskeskuksen osaamista hlbt-asioissa. Valtuuskuntatyön kautta Setan omat verkostot ihmisoikeustoimijoihin ovat vahvistuneet.</p>
<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen asemasta Suomessa tehdään tutkimuksia ja selvityksiä.</p> <p><i>Nostetaan tutkimustiedon tarve esiin eri aihealueita koskevissa lausunnoissa ja yhteistyössä viranomaisten ja järjestöjen kanssa. Toimitaan syrjinnän seurantaryhmässä ja yhdenvertaisuusvaikutusten arviointiryhmässä.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Seta nosti tutkimustiedon tarpeen esiin useissa lausunnoissa ja yhteistyössä viranomaisten ja järjestöjen kanssa muun muassa Syrjinnän seurantaryhmässä ja antamalla tutkimushaastattelun Ihmisoikeusliitolle oikeusturvakeinojen käytöstä.</p> <p>Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelmasta (Lanuke) myönnettiin Setalle ja Nuorisotutkimusverkostolle avustus Hyvinvoiva sateenkaarinuori -tutkimusprojektiin.</p> <p>Seta levitti tietoa EU:n Perusoikeusviraston (FRA) hlbt-kyselytutkimuksesta. Kyselyyn saatiin suhteellisen suuri määrä vastauksia Suomesta.</p>

Sosiaali- ja terveysala

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Sukupuoli-identiteetin tutkimuksiin ja sukupuolen korjaushoitoihin pääsy on sujuvaa ja oikea-aikaista. Sukupuoli-identiteettiin liittyviin hoitoihin pääsystä on olemassa selkeä malli, jota noudatetaan. Sukupuolenkorjaushoitoa toivovat, transsukupuolisiksi itse identifioituvat nuoret saavat Suomessa kansainvälisten hoitosuosittelujen mukaista apua.</p> <p><i>Vaikutetaan hoitoyksiköihin. Transtukipiste tekee yhteistyötä Taysin ja Hyksin aikuispsykiatrian ja nuorisopsykiatrian, potilasjärjestö Trasekin sekä nuorten transaktivistien kanssa, jotta ymmärrys transnuorten tilanteesta ja avun tarpeista kasvaisi Suomessa eri palvelujärjestelmissä ja asenne nuorten varhaiseen hoitoon kehittyisi avoimemmaksi. Transtukipisteen kotisivuilla pidetään esillä tutkimustietoa varhain aloitetun hoidon hyvistä vaikutuksista sekä hyvistä</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Seta ajoi translain ja -asetuksen kokonaisuudistuksen kirjaamista hankkeeksi ihmisoikeustoimintaohjelmaan. Näin ei kuitenkaan tapahtunut.</p> <p>Transtukipisteen työntekijät osallistuivat Tampereella psykiatrien yhdistyksen EFCAP ry:n seminaaripäivään ja pitivät siellä infopöytä. Esillä oli transsensiitivistä ammattikirjallisuutta sekä Setan ja sen Transtukipisteen esitteitä, joita myös toimitettiin hoitoyksiköihin sekä EFCAP:in kotisivuille.</p> <p>Transtukipiste verkostoitui HYKSin ja TAYSin aikuis- ja nuorisopsykiatrian hoitotiimien uusien jäsenten kanssa.</p> <p>TAYSin erityisen vaikeahoitoisten alaikäisten psykiatrisessa tutkimus- ja hoitoyksikössä (EVA)</p>
---	---

<p><i>työkäytännöistä tukea nuorta ja hänen perhettään.</i></p>	<p>toimiva transsukupuolisten nuorten hoitotyöryhmä vieraili Transtukipisteellä. Vieraille esiteltiin työtöitä ja työkäytäntöjä ja pohdittiin yhteistyötä nuorten ja perheiden tukemiseksi. Hoitoyksiköiden lääkäreiden kanssa vaihdettiin tietoja ja Transtukipiste lähetti heille Linköping-seminaarista laajan matkaraportin, joka käsitteli muun muassa Ruotsin hoitomallien ja lainsäädännön kehittämistä ihmisoikeuslähtöisesti.</p> <p>Transtukipisteen edustaja osallistui toukokuussa Linköpingissä transihmisten terveyttä käsittelevään seminaariin.</p>
<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Transdiagnoosit siirretään pois psykiatrisesta sairausluokituksista.</p> <p><i>Tehdään sosiaali- ja terveysministeriölle ehdotus sairausluokituksen muuttamisesta. Seurataan WHO:n prosessia ICD-sairausluokituksen uuden painoksen muokkaamiseksi.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Seta nosti sairausluokitukset esiin UM:n koordinoimassa hlbt-asioiden työryhmässä, kun Suomen vastauksia Euroopan neuvoston ministerikomitean hlbt-suositusten toimeenpanosta valmisteltiin. Sairausluokituksista herätettiin keskustelua TransHelsinki-tapahtumassa pidetyssä translakiseminaarissa. Seta perehtyi globaaliin ICD-kampanjaan osallistumalla työryhmään ILGAn konferenssissa Tukholmassa.</p>
<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Intersukupuolisten lasten hoitokäytännöille saadaan ihmisoikeusmyönteinen ohjeistus. Intersukupuolisten lasten ihmisoikeudet toteutuvat nykyistä paremmin.</p> <p><i>Valmistellaan sosiaali- ja terveysministeriölle ehdotus työryhmän perustamisesta pohtimaan intersukupuolisten lasten hoitokäytäntöjä.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Seta ajoi intersukupuolisten lasten hoidon arviointia ja ohjeistuksen laatimista ihmisoikeustoimintaohjelmaan yhdessä ihmisoikeustoimijoiden paneelin kanssa. Asiaa ei kuitenkaan kirjattu ohjelmaan.</p>

Koulu, nuorisotyö ja varhaiskasvatus

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Varhaiskasvatus ja koulu edistävät yhdenvertaisuutta. Homo- ja transfobinen koulukiusaaminen vähenevät. Opetussuunnitelman perusteita tarkistetaan niin, että eri oppiaineisiin sisällytetään tietoa seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuudesta sekä perusoikeuskoulutusta. Oppilaitosten tulee olla turvallisia ympäristöjä kaikille siellä työskenteleville. Opetuksessa moninaisuuden tulee näkyä luontevana osana ja aihetta tulee käsitellä asiallisesti normatiivisia lähestymistapoja ja ulkopuolistamista välttäen.</p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Seta antoi lausunnon opetus- ja kulttuuriministeriölle (OKM) tuntijaon uudistamisprosessista sekä koulutuksellisen tasa-arvon toimenpideohjelman luonnoksesta. Seta oli yhteydessä Opetushallitukseen ja ehdotti tapaamista opetussuunnitelman perusteista. Tapaaminen sovittiin pidettäväksi keväällä 2013. Setan edustaja antoi kommentteja opetussuunnitelman perusteita koskevan avoimen verkkokokouksen kautta.</p> <p>Muu, mikä? Sukupuolivähemmistönuorten visio 2020 -esitteestä otettiin lisäpainos ja sisältö</p>
--	---

<p><i>Vaikutetaan opetus- ja kulttuuriministeriöön käynnissä olevassa tuntijaon ja opetussuunnitelman perusteiden uudistamisprosessissa.</i></p> <p><i>Nuorisotoimikunta järjestää Helsingissä päiväseminaarin aiheena hlbtu-nuorille turvallinen koulu. Seminaariin kutsutaan opiskelijajärjestöjen sekä kasvatusalan ammattilaisten ja päättäjien edustajia.</i></p> <p><i>Muu, mikä 2011 -hankkeessa tuotettuja välineitä sukupuolivähemmistönuorten huomioimisen parantamiseksi koulumaailmassa hyödynnetään ja levitetään esimerkiksi netissä.</i></p>	<p>käännettiin ja julkaistiin englanniksi ja ruotsiksi. Materiaalia levitettiin koulutusten ja messujen yhteydessä.</p> <p>Päiväseminaari hlbtu-nuorille turvallisesta koulusta siirrettiin järjestettäväksi vuodelle 2013.</p> <p>Muu, mikä? -hanke on jättänyt jälkensä muun muassa useiden eri tahojen (mm. lapsiasiavaltuutettu, Mannerheimin lastensuojeluliitto) tasa-arvolain muuttamisesta antamiin lausuntoihin, joissa kiinnitettiin myönteisellä tavalla huomiota sukupuolivähemmistöihin kuuluvien nuorten asemaan.</p> <p>Seta piti sukupuolen moninaisuuden näkökulmaa esillä Naisasialiitto Unionin vetämän päiväkotihankkeen johtoryhmässä. Hankkeessa kehitetään sukupuolisensitiivisen varhaiskasvatuksen työmalleja.</p> <p>Seta vieraili Vanhempainliitossa esittelemässä tavoitteitaan ja toimintaansa.</p>
<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma (Lanuke) edistää aktiivisesti lasten ja nuorten ja heidän perheidensä hyvinvointia seksuaalisen suuntautumisen, sukupuolen ja perheiden moninaisuus huomioon ottaen.</p> <p><i>Vaikutetaan Lanuken toteutukseen Nuorisosiain neuvottelukunnan jäsenyyden ja opetus- ja kulttuuriministeriön kautta yhteistyössä muiden nuorisojärjestöjen kanssa.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Seta on nuorisosiain neuvottelukunnan kautta vaikuttanut muun muassa Lanuken seurantatoimenpiteiden sekä hyvinvoinnin indikaattorien kokoamisen suunnitteluun. Lausunto koulutuksellisen tasa-arvon toimenpideohjelmasta OKM:lle tuki myös tavoitetta.</p> <p>Setan omat Lanuke-hankkeet toteuttavat Lanuken linjauksia.</p>
<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Opetuksen ja varhaiskasvatuksen ammattilaisten koulutukseen sisällytetään asiallista tietoa seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuudesta ja hlbtu-nuorten kohtaamisesta ja tukemisesta.</p> <p><i>Vaikutetaan hallituksen tasa-arvo-ohjelmaan ja Opetushallituksen kasvatusalan koulutustoimikuntaan alan ammattilaisten peruskoulutuksen sisältöjen kehittämiseksi.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Seta ajoi yhdessä muiden järjestöjen kanssa ihmisoikeuskasvatushankkeen kirjaamista ihmisoikeustoimintaohjelmaan. Hanketta ei sellaisenaan kirjattu toimintaohjelmaan.</p> <p>Seta ajoi hallituksen tasa-arvo-ohjelmaan sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden asiantuntemuksen sisällyttämistä eri alojen ammattilaisten oppisisältöihin. Asiaa ei kirjattu sellaisenaan tasa-arvo-ohjelmaan.</p>

Väkivalta

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Viranomaiset puuttuvat tehokkaasti seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kohdistuviin syrjintä-</p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: SM kutsui Setan yhteen, nuoria koskevaan learning café -kuulemiseen sisäisen</p>
---	--

<p>ja viharikoksiin. Poliisilla on määritellyt toimintatavat seksuaaliseen suuntautumiseen tai sukupuolen moninaisuuteen kohdistuvien viharikosten kirjaamiseen ja tutkimiseen. Väkivaltaa käsitteleviin koulutuksiin sisältyy tietoa seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuudesta. Väkivallan uhrien palveluissa (ml. kunniaväkivalta) ja niistä tiedottamisessa otetaan huomioon seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt. Viharikosten ilmoituskyngys madaltuu.</p> <p><i>Vaikutetaan sisäisen turvallisuuden ohjelmaan niin, että siinä otetaan huomioon hlbt-i ihmiset väkivallalle alttiina ryhmänä ja painotetaan yhdenvertaisuutta ja syrjimättömyyttä keskeisenä keinona väkivallan ennaltaehkäisyssä ja siihen puuttumisessa.</i></p> <p><i>Vaikutetaan poliisin toimintatapoihin ja koulutukseen, jotta seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt tulevat poliisin toiminnassa paremmin huomioon otetuiksi.</i></p> <p><i>Tehdään yhteistyötä väkivallan uhreja palvelevien tahojen, kuten Naisten linjan ja Rikosuhripäivystyksen kanssa.</i></p> <p><i>Toimitetaan ETYj:lle tietoa Suomessa tapahtuneista viharikoksista.</i></p>	<p>turvallisuuden ohjelmasta. Setalle ei tarjottu mahdollisuutta lausua ohjelmasta kokonaisuutena. Ohjelmaan ei kirjattu hlbt-i ihmisten turvallisuuden parantamiseen tähtääviä toimia.</p> <p>Seta kävi keskustelua Poliisihallituksen kanssa UM:n koordinoiman hlbt-i-työryhmän puitteissa.</p> <p>Seta osallistui Helsinki Prideen, Tampereen Prideen ja Oulussa järjestettyyn North Prideen. North Priden yhteydessä yksittäinen henkilö toteutti kaasuiskun erään tilaisuuden puhujaa kohtaan. Helsinki Pridessä kaksi henkilöä heitti kulkuetta kohti kananmunia.</p> <p>Seta antoi YK:n ihmisoikeusvaltuutetun OHCHR:n toimistolle elokuussa tietoa vihapuhetapauksista Suomea koskevaa rotusyrjinnän poistamiskomitean (Committee on the Elimination of Racial Discrimination, CERD) käsittelyä varten.</p> <p>Seta antoi ETYj:lle ILGA-Europen kautta raportin seksuaaliseen suuntautumiseen, sukupuoli-identiteettiin ja sukupuolen ilmaisuun liittyneistä viharikoksista Suomessa.</p>
--	---

Työelämä

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen asema työelämässä paranee.</p> <p><i>Tehdään yhteistyötä Helsingin yliopiston työsyrintä-tutkimushankkeen kanssa. Tehdään yhteistyötä ammattiliittojen ja niiden keskusjärjestöjen kanssa. Vaikutetaan YES-hankkeessa.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Seta oli mukana YES5-hankkeen ohjausryhmässä.</p> <p>Seta osallistui FIBS ry:n koordinoiman Diversity Charter -yhteistyön lanseeraamiseen.</p>
<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Työsuojeluviranomaisilla on asiallista tietoa sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen asemasta. Työsuojeluviranomaiset tiedottavat aktiivisesti seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen syrjintäkiellosta.</p> <p><i>Tehdään yhteistyötä työsuojeluviranomaisten kanssa.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Seta sai Uudenmaan AVIn työsuojelun toimintalueelta tietoa työsuojeluviranomaisten ohjeistuksesta syrjintätapauksissa toimimiseen.</p>

Kansainväliset asiat ja maahanmuutto

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Seta vaikuttaa osaltaan eurooppalaiseen lainsäädäntökehitykseen ja kansainvälisten järjestöjen ihmisoikeuspolitiikkaan yhteistyössä muiden hlbt-järjestöjen kanssa.</p> <p><i>Seta osallistuu ILGA-Euroopan EU-verkoston kokouksiin. Reagoidaan ILGA-Euroopan yhteistyöpyyntöihin ja vaikutetaan Suomen linjauksiin niiden pohjalta.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Seta osallistui ILGA-Euroopan EU-verkoston kokouksiin. Seta toteutti ILGA-Euroopan yhteistyöpyyntöjen pohjalta vaikuttamistoimenpiteitä muun muassa liittyen EU:n hlbt-tiekartan edistämiseen sekä direktiivien sisältöihin ja toimeenpanoon. Seta kannusti suomalaisia europarlamentaarikkoja allekirjoittamaan ILGA-Euroopan vetoamuksen hlbt-ihmisten yhdenvertaisuuden puolesta. Seta allekirjoitti EU-maiden järjestöjen vetoamuksen Maltan komissaariehdokasta Tonio Borgia vastaan tämän konservatiivisten näkemysten vuoksi. Borg valittiin komissaariksi protesteista huolimatta.</p> <p>Osin Setan vaikuttamistyön ansiosta Suomi myönsi 100 000 euron tuen ILGAlle. Suomi tuki ILGAn toimintaa rahallisesti nyt ensimmäistä kertaa.</p> <p>Setan edustajat osallistuivat UM:n kutsusta Suurlähtetiläpäivien vastaanotolle.</p> <p>Seta kutsuttiin mukaan presidentti Halosen ICPD-työryhmän rinnakkaispuheenjohtajuutta tukevaan taustatyöryhmään.</p> <p>Setan edustaja tapasi Keski-Aasian oikeusasiamiehiä ulkoministeriön järjestämällä vastaanotolla. Setan vaikuttamistyö edisti kirgisialaisen hlbt-järjestön Labrysin yhteistyötä Kirgisian oikeusasiamiehen kanssa.</p>
<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Turvapaikkaviranomaisilla ja turvapaikka-asioita hoitavilla kansalaisjärjestöillä on asiallista tietoa sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvien turvapaikanhakijoiden asemasta.</p> <p><i>Käydään keskustelua Maahanmuuttoviraston kanssa. Tehdään koulutusvaihtoa Pakolaisneuvonta ry:n kanssa.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Seta toteutti kutsusta yhden koulutuksen Maahanmuuttoviraston työntekijöille. Koulutus tavoitti videolinkin kautta työntekijöitä kolmesta eri yksiköstä.</p> <p>Korkein hallinto-oikeus (KHO) keskeytti keväällä zimbabwelaisen turvapaikanhakijan karkotuksen ja palautti hänen tapauksensa Maahanmuuttoviraston käsittelyyn. Kyseessä on sama henkilö, jonka puolesta Seta ja Vapaa liikkuvuus kampanjoivat helmikuussa 2011.</p> <p>Seta piti puheenvuoron seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvista turvapaikanhakijoista siirtolaisten ja turvapaikanhakijoiden kohtelua käsitelleessä</p>

	kansalaisjärjestöjen, taiteilijoiden ja aktivistien järjestämässä Tribunal 12 -tapahtumassa Helsingissä 12.5.
--	---

Paikallinen vaikuttaminen

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Setalla on selkeät tavoitteet omaan kuntatason vaikuttamistyöhönsä. Kunnallispolitiikkojen tietämys seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen hyvinvointiin vaikuttavista asioista vahvistuu.</p> <p><i>Laaditaan jäsenjärjestöjen vaikuttamistyön avuksi kuntaohjelma, vinkkejä vaikuttamistyöhön ja materiaalia, jota jäsenjärjestöt voivat välittää alueensa ehdokkaille ja kuntapäätäjille.</i></p> <p><i>Jalkautetaan kuntaohjelma ja kuntavaikuttamisen vinkit jäsenjärjestöille koulutuksella esimerkiksi valtuuston kokouksen yhteydessä.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Seta tuotti kuntavaaliesitteen sekä pienen oppaan kuntavaikuttamisesta. Ehdokkaille ja äänestäjille suunnattu vaaliesite koostui sateenkaarikuntaa kuvaavasta visiosta sekä viiden kohdan ”vaikuttajan muistilistasta”. Esite ja opas olivat ladattavissa kuntavaalisivuilta.</p> <p>Kuntavaalisivuille tuotettiin bannereita suomeksi ja ruotsiksi sekä materiaaleja paikallisen vaikuttamisen tueksi. Seta lähestyi kuntavaaleissa ehdokkaita asettaneiden puolueiden paikallisia organisaatioita ehdokkaille suunnatulla vaalikirjeellä.</p> <p>Paikallista kuntavaalivaikuttamista tuettiin myös toteuttamalla valtuuston kokouksen yhteydessä koulutus kuntavaikuttamisesta. Lisäksi tiedottaja kävi kouluttamassa Joensuun seudun Setan (Hobiles) toimijoita ja kuntavaaleissa ehdolla olleita Setan tavoitteista ja kuntavaikuttamisesta. Jäsenjärjestöt osallistuivat kampanjointiin eri tavoin. Esimerkiksi Pirkanmaan Seta keräsi ehdokkailta sitoumuksia edistää yhdenvertaisuutta ja avoimuutta ja useat jäsenjärjestöt järjestivät kuntavaalipaneelin.</p> <p>Nuorisotoimikunta toteutti yhteistyössä työntekijöiden kanssa kyselyn kuntien opetustoimen johtaville viranhaltijoille. Kyselyssä kartoitettiin 15 suurimman kunnan kykyä puuttua seksuaalista suuntautumista, sukupuolta tai sukupuoli-identiteettiä koskevaan syrjintään. 15 suurimman suomalaiskaupungin kouluissa ei pääsääntöisesti ole suunnitelmia seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen syrjinnän torjumiseen. Kyselyn mukaan opettajat voivat kuitenkin avoimesti ilmaista kuuluvansa seksuaalivähemmistöön. Kysely poiki hyvin mediahuomiota.</p>
--	---

2. Eri viranomaiset, palveluntarjoajat ja muut toimijat ottavat seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuuden huomioon

Ylätavoite: Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt kokevat peruspalveluita käyttäessään hlbtisensitiivistä kohtaamista. Julkisen ja kolmannen sektorin sekä yksityisten toimijoiden tarjoamat palvelut eivät sisällä syrjiviä eikä välillisesti syrjiviä rakenteita, asenteita tai käytäntöjä. Ammatillaiset osaavat tukea seksuaalista suuntautumistaan, sukupuoli-identiteettiään, sukupuolen ilmaisuaan tai perhettään pohtivaa nuorta. Ammatillaiset kykenevät tunnistamaan lapsen sukupuolen yhteensopimattomuuden kokemuksen ja haluavat tukea lapsen kasvua omaksi itsekseen.

Setan rooli: Seta tukee muita palveluntarjoajia tarjoamalla täydennyskoulutusta ja konsultaatiota seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden ja sukupuolen moninaisuuden kohtaamisesta asiakastyössä. Seta tuottaa laadukasta ja ajantasaista opetusmateriaalia. Seta toimii näkyvästi monissa verkostoissa ja vaikuttaa siten seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuuden teemojen nousemiseen eri toimijoiden agendalle.

2.1 Seta kouluttaa monipuolisesti eri kohderyhmiä

Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet:

Setan tavoittaa koulustoittoiminnan kautta laajasti eri ammattiryhmiä seksuaalisen suuntautumisen, sukupuolen ja perheiden moninaisuutta sekä yhdenvertaisuutta koskevalla asiallisella ja laadukkaalla, ajantasaisella tiedolla.

Seta kouluttaa sosiaali-, terveys- ja kasvatustalon ammattilaisia sekä ammattiin opiskelevia seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuudesta, erityisesti asiakkaan yhdenvertaisesta kohtaamisesta.

Koulutusyhteistyötä tehdään etenkin ammattikorkeakoulujen kanssa (mm. Diak), ammattiopistojen (mm. Varia) sekä seksuaalineuvojakoulutusta järjestävien tahojen kanssa (Sexpo, Väestöliitto, Metropolia).

Setan ammatilliset kouluttajat luennoivat valtakunnallisissa ammatillisissa seminaareissa ja asiantuntijapäivillä.

Seta järjestää vähintään kolme avointa ammatillista koulutusta, joista kaksi on nuorten kanssa työskenteleville suunnattuja Nuorisotyötä ihan homona -koulutuksia.

Eripituisia ammatillisia tilauskoulutuksia,

Toteutuneet toimenpiteet:

Setan ammatilliset kouluttajat luennoivat muun muassa Mielenterveysmessuilla, Lapin Lääkäripäivillä sekä Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry:n, Väestöliiton ja Setan järjestämässä Tabuseminaarissa. Setan edustajat olivat panelisteina muun muassa Seksuaalisuus 2013 - koulutuspäivillä ja TransHelsinki-tapahtumaviikon Lasten oikeudet -paneelissa.

Seta osallistui tammikuussa Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto SAKKI ry:n NextStep-messuille Turussa ja Helsingissä sekä kasvatustalon ammattilaisille suunnatuille Educa-messuille Helsingissä. Näyttelypisteillä toteutettiin kävijäkyselyt hlbtiteemoista ja koulujen ilmapiiristä. Kyselyihin saatiin yhteensä hieman yli tuhat vastausta. Koulujen ilmapiiri oli esillä myös Setan näyttelypisteellä Kouluterveyspäivillä alkusyksystä.

Nuorisotyön koordinaattori osallistui sisäministeriön YES5-hankeeseen kuuluviin oppilaitosten yhdenvertaisuussunnittelu - työryhmään ja ja syrjimättömän pedagogiikan kehittämisen ohjausryhmään.

Seta järjesti yhden avoimen Nuorisotyötä ihan homona -koulutuksen.

<p><i>luentoja tai alustuksia järjestetään vuoden aikana kysynnän mukaan arviolta 40.</i></p> <p><i>Seta tekee koulutusyhteistyötä Mannerheimin lastensuojeluliiton kanssa MLL:n lasten ja nuorten puhelin- ja nettipalvelun ja vanhempainpuhelimien kehittämiseksi.</i></p> <p><i>Setan nuorisotyö painottaa 2012 seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen yhdenvertaisuuden toteutumista erityisesti koulumaailmassa.</i></p>	<p>Setan ammattilaisille ja ammattiin opiskeleville suunnattujen koulutusten määrä ylitti hiukan suunnitellun määrän. Seta toteutti yhteensä 48 koulutusta sosiaali-, terveys- ja kasvatustalouden ammattilaisille ja ammattiin opiskeleville. Pitkäaikaisten oppilaitosasiakkaiden (Laurea, Metropolia, Diak, Varia) lisäksi uutta yhteistyötä on syntynyt muun muassa liiketalouden oppilaitosten Mercurian ja Praktikumin kanssa. Koulutusyhteistyö on jatkunut myös muiden tahojen, kuten Väestöliiton ja Sexpon kanssa.</p> <p>Setan ja sen jäsenjärjestöjen vapaaehtoiskouluttajat ovat osallistuneet kouluttajina Mannerheimin lastensuojeluliiton (MLL) koulutuksiin lasten ja nuorten puhelin- ja nettipalvelun ja vanhempainpuhelimien kehittämiseksi kolmella eri paikkakunnalla.</p> <p>Syksyllä Seta räättälöi yhteistyössä ruotsinkielisen jäsenjärjestönsä Regnbågsankanin ja Svenska Teaternin kanssa sukupuolen moninaisuudesta koulutuspaketin, jota teatteri tarjosi kouluille tilattavaksi teemaa käsittelevän Ångrarna-näytelmän yhteydessä. Yhtään koulutusta ei kysynnän puutteen vuoksi toteutettu vuonna 2012.</p> <p>Seta osallistui monen vuoden tauon jälkeen NextStep-messuihin, joilla Setan näyttelypiste tavoitti tuhansia oppilaita ja opiskelijoita.</p> <p>Käynnistyneen Suvaitsevaisuudesta yhdenvertaisuuteen -hankkeen myötä yhteistyö opiskelijajärjestöjen FSS:n ja SAKKIn kanssa vahvistui.</p> <p>Setan edustaja osallistui Euroopan neuvoston MARS (Media Against Racism in Sports) -seminaariin median yhdenvertaisuuskasvatuksen kehittämiseksi urheilun piirissä Helsingissä 13.-15.6.</p>
---	--

2.2 Seta tuottaa laadukasta tietoa seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuudesta

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Seta tuottaa seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuudesta tietoa ja materiaalia, joka hyödyntää Transtukupisteen</p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Transtukupiste tuotti laajan ajan tasalla olevan yleisöoppaan sukupuolen moninaisuudesta. Oppaassa tuotiin esille sukupuolen</p>
---	--

<p>ainutlaatuisen asiakastyön ja Setan jäsenkentän kokemuksia ja täydentää ammattilaisille tarjolla olevaa tietopohjaa. Eri toimialoilla voidaan saada ajan tasalla olevaa tietoa seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuudesta Setan ja Transtukupisteen kotisivuilta ja konsultoimalla. Setan tuottama materiaali on ajantasaista, laadukasta ja tavoittaa eri kohderyhmiä.</p> <p><i>Transtukupiste tuottaa tiedotusmateriaalia sukupuolen monimuotoisuudesta ja sen kohtaamisesta. Materiaalin tuotannossa hyödynnetään transihmisten, intersukupuolisten ja heidän läheistensä näkökulmia ja kutsutaan heitä mukaan tekemään materiaalia. Materiaali suunnitellaan niin, että se sopii työväliseksi ammattiauttajille ja edistämään transihmisten tai läheisten prosesseja ja asian käsittelyä perheessä ja lasten kanssa. Tuotettua materiaalia jaetaan maksutta sosiaali- ja terveyspalveluihin, kuten perheneuvoloihin ja järjestöjen tuottamiin palveluihin, kuten nuorten kriisikeskuksiin. Vanhemmasta materiaalista otetaan ajantasaistettuja lisäpainoksia ja tuotteistetaan materiaalia siten, että sisällöt olisivat ymmärrettäviä ja helpommin omaksuttavia.</i></p> <p><i>Vuodeksi 2012 Transtukupiste hakee tilapäistä lisärahoitusta RAY:ltä opetusmateriaalin tuottamiseksi. Lisärahoituksella tuotetaan opetus-dvd aiheesta ”seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuus ja nuoret” yhteistyössä Setan koulutustoiminnan kanssa, 1-2 sukupuolen moninaisuudesta kertovaa lastenkirjaa, opas transnuoren vanhemmille, sukupuolen moninaisuus -esite, posterit, artikkeli sukupuolen moninaisuuden huomioimisesta varhaiskasvatuksessa sekä 3-4 päivitettyä esitettä sukupuolen moninaisuudesta ja Transtukupisteen palveluista.</i></p> <p><i>Transtukupiste tuottaa uusia koulutussisältökokonaisuuksia sukupuolen moninaisuudesta, esimerkiksi uusista transihmisten hoitosuosituksista ja vähemmistöstressiä kokevien nuorten tukemisesta.</i></p> <p><i>Setan asiantuntijat kirjoittavat seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuudesta</i></p>	<p>moninaisuuden luonnollisuus ja käsiteltiin sukupuolen moninaisuutta muun muassa terveyden, kulttuurin, Suomen historian, ihmisoikeuksien, lasten ja perheiden, yksilön ja yhteisön sekä ennakkoluulojen näkökulmasta. Kuvitus oppaaseen saatiin sukupuolivähemmistöihin kuuluvilta itseltään. Tekstin ruotsinnoitettiin kääntäjältä vuoden lopulla.</p> <p>Transtukupiste julkaisi myös sukupuolivähemmistöön kuuluvien tai aihepiiristä kiinnostuneiden nuorten taideharrastajien stripeistä kootun sarjakuva-albumin. Albumi ilmestyi sekä painettuna että nettiversiona.</p> <p>Transtukupiste tuotti Transtukupisteen palveluja, tranhistoriaa ja tiiviisti sukupuolen moninaisuutta esittelevän pienen yleisesitteen.</p> <p>Transtukupisteellä kehitetyn voimauttavan työotteen esittelyksi tuotettiin englanninkielinen posterit otsikolla Pleasure to Advance Transgender Health. Posterin tueksi tuotettiin kuusi miniesitettä, jotka antoivat näkökulmia transasiakkaan identiteettityöskentelyn tukemiseen, ryhmä- ja parityöhön sekä lasten ja perheiden auttamiseen. Posterit oli esillä pohjoismaisessa Seksuaaliterapeuttien ja seksologien kongressissa (NACS) Helsingissä lokakuussa.</p> <p>Seta ja Transtukupiste toteuttivat ostopalveluna erityisesti kouluille ja oppilaitoksille suunnatun opetus-dvd:n ”Moninaisuus on meissä”. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus nuorten elämässä”. Opetus-dvd:tä painettiin 5000 kappaletta ja se tekstitettiin suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Dvd:n tuotti Martu Väisänen.</p> <p>Tiedottaja laati vuoden aikana toimittajaoppaan Lhbtq – näin kirjoitat seksuaali- ja sukupuolivähemmistöistä. Oppaassa käydään läpi perusterminologiaa, avataan käsitteitä sekä tarjotaan neuvoja ja juttuideoita. Opas julkaistiin journalismin päivillä Helsingissä ja se oli ladattavissa verkkosivuilta.</p> <p>Tuotettua materiaalia jaettiin sekä maksuttomina esitteinä että nettisivuilta vapaasti</p>
--	---

<p><i>artikkeleita sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteiden ammattilehtiin ja muihin julkaisuihin.</i></p> <p><i>Setan nettisivuilla olevaa materiaalia seksuaalisen suuntautumisen moninaisuudesta täydennetään. Transtukipisteen internetsivujen kautta uutisoidaan ja annetaan tietoa uusista näkemyksistä ja tutkimustuloksista.</i></p> <p><i>Transtukipiste seuraa kotimaista ja kansainvälistä keskustelua transyhteisöissä ja sukupuolen korjausta antavissa hoitoyhteisöissä ja sukupuolen tutkimusta, jotta Setan tietämys sukupuolen moninaisuudesta ja siihen liittyvistä hoitokäytännöistä on ajan tasalla. Setan työyhteisön sisällä tehdään tiedonvaihtoa sukupuolen moninaisuudesta.</i></p>	<p>hyödynnettävinä ja itse tulostettavina versioina.</p> <p>Transtukipiste julkaisi kaksi lasten sukupuolen moninaisuuteen ja varhaiskasvatukseen liittyvää asiantuntija-artikkelia: ”Persoonaa on aina enemmän kuin sukupuoli” teoksessa Villit ja kiltit – tasa-arvoista kasvatusta tytöille ja pojille ja ”Miten tukea lasta, joka ilmaisee sukupuoltaan epätyypillisesti” Lastentarhanopettaja-lehdessä. Koulutussuunnittelija kirjoitti artikkelin ”Onko sukupuolia kaksi vai sittenkin useampia?” ja pääsihteerin artikkelin intersukupuolisuudesta Väestöliiton julkaisuun ”8 kysymystä tasa-arvosta ja seksuaalisuudesta”. Koulutussuunnittelija osallistui SOSTEn julkaisun ”Laatua järjestöjen koulutukseen” kirjoittamiseen. Kaikki artikkelit pääsivät laajaan levitykseen. Tuotettujen artikkeleiden määrä oli resursseihin nähden hyvä.</p> <p>Setan vuonna 2008 tuottama Perheitä sateenkaaren väreissä -opetus-dvd tekstitettiin japanin kielelle ja julkaistiin Japanissa.</p> <p>Transtukipiste seurasi kotimaista ja kansainvälistä keskustelua transyhteisöissä, sukupuolenkorjausta antavissa hoitoyhteisöissä ja sukupuolen tutkijoiden keskuudessa ja uutisoi sitä kotisivuillaan, esimerkiksi eri maissa käytyä keskustelua intersukupuolisuudesta ihmisoikeusasiaina ja hoitamisen etiikkaan liittyvänä kysymyksenä. Mahdollisuus vahvistaa juridinen sukupuoli ilman pakkoa ottaa vastaan sukupuolta korjaavia hoitoja nousi kansainvälisessä transaktivistien keskustelussa tärkeäksi lähitulevaisuuden tavoitteeksi. Vuoden aikana havaittiin, että ammattikasvattajat, lääkärit ja terapeutit rohkaisevat aiempaa enemmän perheitä sallimaan lapsen persoonaa ja omaa tahtoa huomioivaa sukupuoli-ilmaisua silloinkin, kun se ei vastaa sukupuolinormeja. Transtukipiste hyödynsi tutkimustietoa ja keskustelun kehittämistä toiminnassaan.</p> <p>Työntekijät tarjosivat vuoden aikana ohjausta kolmessa ammattikorkeakouluopiskelijoiden opinnäytetyöprosessissa.</p>
--	--

2.3 Eri sektoreiden ammattilaiset, järjestöt ja muut toimijat ottavat seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen hyvinvoinnin parantamisen ja ihmisoikeuksien toteutumisen yhdeksi tavoitteekseen

Kotimaiset kampanjat ja verkostoyhteistyö

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Setalla on laajat yhteistyö- ja kontaktiverkostot sosiaali- ja terveysalan, opetus- ja kasvatustieteiden ja ihmisoikeustyön ammatillisiin ja vapaaehtoisverkostoihin. Seta mielletään sosiaali- ja terveysalan toimijaksi ja se otetaan mukaan erilaisiin sosiaali- ja terveysalankehittämishankkeisiin. Seta hyödyntää verkostoja koulutus- ja kouluvierailutoimintansa laadun kehittämiseen ja uusien kanavien löytämiseen koulutustoiminnalle. Setan koulutustoiminta vakiintuu verkostoitumisen avulla osaksi sosiaalialan koulutuksia ja hlbt-teeman keskeisyys huomataan alan koulutuksissa.</p> <p><i>Kasvatus- ja opetusallalla Seta jatkaa OKL-yhteistyötä globaalikasvatusta kouluissa toteuttavien järjestöjen kanssa (mm. Kepa, Plan, Rauhankasvatusinstituutti, Punainen Risti, Unicef, Suomen YK-liitto ja Taksvärkki ry). Tavoitteena on järjestää kolme seminaaripäivää eri opettajankoulutuslaitoksissa. Kontakteja ammattilaisverkostoihin luodaan myös erilaisten messu- ja yleisötapahtumien avulla, kuten Educa-messut, Sosiaalialan asiantuntijapäivät, Maailma kylässä -festivaali ja Mielen terveystapahtumat.</i></p> <p><i>Seta kuuluu sosiaalialan järjestöjen koulutusverkostoon ja sen laatutyöryhmään sekä globaalikasvatuksen kouluvierailutoiminnan yhteistyöverkostoon.</i></p> <p><i>Seta on mukana Syrjinnästä vapaa alue -kampanjassa yhdessä FIMU:n, Vammaisfoorumin, Ihmisoikeusliiton, SLU:n, Allianssin sekä sisäasiainministeriön koordinoiman Yhdenvertaisuus Etusijalle (YES 5) -hankkeen kanssa.</i></p> <p><i>Seta on Suomen Sosiaali ja Terveys SOSTE ry:n jäsen.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Seta osallistui näytteilleasettajana Educa-messuille, Next Step -messuille Turussa ja Helsingissä, espoolaisille koululaisille suunnatuille Love-messuille, Maailma kylässä -festivaaleille, Kouluterveyspäiville, Varhaiskasvatusmessuille sekä Mielen terveystapahtumille.</p> <p>Koulutussuunnittelija edusti Setaa Syrjinnästä vapaa alue -kampanjan työryhmässä. Kampanjaa toteutettiin aktiivisesti mm. Educa-messuilla. Syksyllä suunniteltiin kampanjan lähivuosien visiota ja tavoitteita.</p> <p>Setan yhteistyö globaalikasvatusta kouluvierailuin toteuttavien järjestöjen kanssa jatkui. OKL-seminaareja toteutettiin kolme (Raumalla, Turussa ja Helsingissä). Seta toteutti kaikissa seminaareissa työpajan kasvatustieteiden ammattilaisille ja ammattiin opiskeleville. Yhteistyö muiden sosiaali- ja globaalikasvatustieteiden järjestöjen kanssa toteutui suunnitellusti.</p> <p>Seta osallistui useiden SOSTEn työryhmien ja verkostojen toimintaan ja SOSTEn koulutuksiin.</p> <p>Pääsihteeri puolisoineen osallistui kutsuttuna vieraana Tasavallan Presidentin itsenäisyyspäivän vastaanotolle presidentinlinnassa 6.12.</p>
---	---

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Setalla on yhteisiä tavoitteita sukupuolivähemmistöjen järjestöjen ja muiden ihmisoikeusjärjestöjen kanssa. Järjestöjen vaikuttamistyö tukee toisiaan. Seta on edustettuna keskeisissä ihmisoikeuksiin ja tasa-arvoon liittyvissä luottamuselimissä.</p> <p><i>Seta pitää yhteyttä Trasek ry:n ja Dreamwear club ry:n kanssa. Seta tekee yhteistyötä Ihmisoikeusliiton, vammaisjärjestöjen ja muiden eri syrjäntäperusteita edustavien järjestöjen ja tahojen kanssa.</i></p> <p><i>Setalla on edustaja Tasa-arvoasiain neuvottelukunnassa. Seta nimeää pyydettyä edustajan kansainvälisten ihmisoikeusasiain neuvottelukuntaan, syrjinnän seurantaryhmään, ihmisoikeuskeskuksen kansalaisjärjestöelimeen ja muihin seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen ihmisoikeuksien kannalta olennaisiin toimielimiin.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Seta piti aktiivisesti yhteyttä Trasekiin ja Dreamwear Clubiin. Järjestöt toimivat yhteistyössä mm. tasa-arvolakiin ja translakiin vaikuttamisessa.</p> <p>Seta toimi ihmisoikeusvaltuuskunnassa, ihmisoikeustoimijoiden paneelissa, tasa-arvoasiain neuvottelukunnassa, kansainvälisten ihmisoikeusasiain neuvottelukunnassa, syrjinnän seurantaryhmässä, nuorisosiain neuvottelukunnassa ja kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnassa sekä Allianssin yhdenvertaisuusteemaryhmässä. Yhteistyö Amnestyn kanssa tiivistyi ja konkretisoitui mm. Kansainvälisen naistenpäivän tapahtuman, Venäjä-toiminnan ja TransHelsinki-tapahtuman kautta. Lisäksi Seta teki yhteistyötä ja kävi keskusteluja ihmisoikeusjärjestöjen toimintaympäristöstä ja toimintaedellytyksistä erityisesti Ihmisoikeusliiton, Allianssin ja Kynnyksen kanssa.</p> <p>Seta oli yhtenä yhteistyötahona mukana Sateenkaariperheet ry:n Lanuke-hankehakemuksessa OKM:lle. Hankkeelle myönnettiin rahoitus. Seta oli yhteistyötahona Satakunnan Setan Lanuke-hankehakemuksessa AVille sekä Kataja ry:n Sateenkaariparit-hankkeen hankehakemuksessa RAY:lle. Hankkeet eivät saaneet avustuksia, joten niitä ei käynnistetty.</p>
<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Seksuaalisen suuntautumisen, sukupuolen ja perheiden moninaisuus otetaan huomioon kaikessa nuorten parissa tehtävässä työssä. Nuorisotyön toimijoilla on ajantasaisia tietoja seksuaalisen suuntautumisen, sukupuolen ja perhemuotojen moninaisuudesta. Seta mielletään nuorisotyön toimijaksi ja kutsutaan mukaan keskeisiin nuorisotoimialan kehittämisprosesseihin. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvat tai sateenkaariperheessä elävät nuoret voivat osallistua nuorisotoimintaan ja koulumaailmaan yhdenvertaisina ja omana itsenään ja saada siitä tukea itsenäiselle kehitykselle ja itsetunnon kehittymiselle.</p> <p><i>Seta on jäsenenä Suomen nuorisoyhteistyö – Allianssi ry:ssä ja osallistuu aktiivisesti Allianssin toimintaan mm. monikulttuurisuus- ja</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Seta on ollut edustettuna Suomen nuorisoyhteistyö – Allianssi ry:n yhdenvertaisuusteemaryhmässä sekä Elävä kirjasto -verkostossa.</p> <p>Nuorisotoimikunta ja Muu, mikä? -työryhmä toivat seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuuden näkyvästi esille maaliskuussa toteutetussa Allianssin Yhdenvertaisuusfoorumissa. Setan aktiivisella osallistumisella yhdenvertaisuusfoorumiin tapahtumaan osallistuneille virkamiehille välittyi tärkeä viesti seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien nuorten arjessaan kokemista haasteista.</p> <p>Nuorisotyön koordinaattori osallistui huhtikuussa Allianssi-risteilylle sekä Allianssin 20-vuotisjuhilla pidettyyn paneelikeskusteluun. Seta toimi</p>

<p><i>vähemmistötyön työryhmässä ja Elävä kirjasto - työryhmässä. Seta osallistuu Allianssi-risteilyyn. Setalla on edustaja Valtion nuorisoasiain neuvottelukunnassa.</i></p> <p><i>Vuoden aikana järjestään kaksi verkostotapaamista nuorisotyön sekä erityisesti monikulttuurista nuorisotyötä tekevien järjestöjen kanssa. Tapaamisen tavoitteena on tarjota nuorisotyön toimijoille asiallista tietoa hlbt-asioista, vaihtaa tietoa toistensa toiminnasta sekä kartoittaa, millä tavoin voisi yhteisvoimin paremmin tavoittaa moninainen joukko nuoria.</i></p>	<p>aktiivisesti valtion nuorisoasiain neuvottelukunnassa.</p> <p>Monikulttuurisuuteen liittyvät verkostotapaamiset eivät toteutuneet alkuperäisen suunnitelman mukaisesti.</p> <p>Mikkelissä järjestettiin nuorisoaiheinen verkostotapaaminen yhdessä paikallisten aktiivien ja oppilas- ja opiskelijahuollon ammattilaisten kanssa. Tapaamisessa suunniteltiin yhteistyötä hlbt- nuorten sosiaalisen tuen vahvistamiseksi ja nuorten ryhmätoiminnan käynnistämistä paikkakunnalle. Ryhmätoiminta käynnistyiikin loppuvuodesta.</p> <p>Seta osallistui myös toista kertaa Helsingin nuorisoasiainkeskuksen toimintakeskus Hapen sekä muiden järjestöjen kanssa nuorille suunnattujen seksuaalikasvatusmessujen HappySexin järjestämiseen. Seta tarjosi tapahtumassa Normiperheet?/Perhenormit? - nimisen työpajan yhteistyössä Helsingin seudun Setan kanssa.</p> <p>Nuorisotyön koordinaattori piti kommenttipuheenvuoron hlbt- nuorista 15.10. Hanasaassa nuorten hyvinvointia käsittelevässä seminaarissa, jonka kunniavieraana oli Ruotsin kuningatar Silvia.</p> <p>Seta esitti Nuorisotutkimussäätiölle nuorisotyön tunnustuspalkinnon saajaksi Muu, mikä - työryhmää. Muu, mikä ei saanut nuorisotyön tunnustuspalkintoa, mutta loppuvuonna Allianssi päätti myöntää Muu, mikä -työryhmälle Nuori toimija -tunnustuksen.</p>
<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Väkivallan vastaisen työn toimijoiden tietämys seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen huomioon ottamisesta väkivaltatyössä lisääntyy.</p> <p><i>Seta kuuluu Amnesty Internationalin Suomen osaston naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisen Joku raja -kampanjan työvaliokuntaan ja Naisten Linja -verkostoon.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Seta kuului Amnesty Internationalin Suomen osaston naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisen Joku raja -kampanjan työvaliokuntaan ja Naisten Linja -verkostoon.</p>
<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Seksuaaliterveyden alan toimijoilla on ajantasasta tietoa seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuudesta. Setalla on mahdollisuus osallistua harkinnan mukaan keskeisiin verkostoihin seksuaaliterveyden alalla.</p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Seta antoi Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle (THL) pyydetyjä arviointikommentteja seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelman sisällöstä ja toteutuksesta seuraavan toimintaohjelman valmistelua varten.</p>

<p><i>Seta on Väestöliiton jäsen. Seta kuuluu Väestöliiton Nuorten seksuaaliterveysverkostoon ja osallistuu verkoston kokouksiin. Setalla on jäsen ja varajäsen HIV-säätiön hallituksessa.</i></p>	<p>Seta oli Väestöliiton ja sen Nuorten seksuaaliterveysverkoston jäsen. Seta toteutti koulutuksen Väestöliiton henkilökunnalle ja tuotti sisältöjä Väestöliiton julkaisuun Kahdeksan kysymystä tasa-arvosta ja seksuaalisuudesta.</p> <p>Seta tarjosi konsultointiapua RFSU Suomen julkaiseman Seksistä kartalla -dvd:hen kuuluvaan opettajille suunnattuun oheismateriaaliin.</p> <p>Setalla oli jäsen ja varajäsen Hiv-säätiön hallituksessa.</p> <p>Seta osallistui seksuaalisen häirinnän vastaiseen järjestökampanjaan Seksi ok, häirintä ei.</p>
<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Kulttuurin saavutettavuus seksuaali- ja sukupuolivähemmistöille sekä kulttuurin tekijöinä että asiakkaina lisääntyy.</p> <p><i>Tehdään yhteistyötä Kulttuuria kaikille -palvelun kanssa ja Työväenmuseo Werstaan kanssa.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Seta levitti tietoa Työväenmuseo Werstaan sateenkaarinäyttelyn esine- ja tarinakeräyksestä.</p> <p>Seta levitti alkusyksyllä tietoa Kulttuuria kaikille -palvelun kyselystä hlbt-ihmisille kulttuuripalveluiden käyttäjinä.</p>

Kansainvälinen yhteistyö

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Seta tekee kansainvälistä yhteistyötä ja ylläpitää kansainvälisiä verkostojaan. Seta ja Transtukipiste ovat ajan tasalla kansainvälisestä keskustelusta ja tutkimuksesta seksuaaliseen suuntautumiseen ja sukupuolen moninaisuuteen liittyen.</p> <p><i>Seta on ILGAn jäsen. Seta osallistuu ILGA-Euroopan konferenssiin ja vuosikokoukseen Dublinissa sekä ILGA Worldin konferenssiin Tukholmassa. Seta on seksuaali- ja sukupuolivähemmistönuorten kansainvälisen kattojärjestön IGLYOn jäsen. Seta laajentaa kansainvälistä verkostoaan ja jakaa hyviä käytäntöjä osallistumalla harkinnan mukaan kansainvälisen hlbt-i-nuorisojärjestön IGLYO:n tapahtumiin Seta liittyy Transgender Europan (TGEU) jäseneksi ja osallistuu Transgender counciliin.</i></p> <p><i>Setan nuorisotyö koordinoi suomalaisten nuorten osallistumista saksalaisen Jugendnetzwerk Lambda -järjestön kesäleirille Saksaan.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Seta oli ILGAn jäsen. Seta lähetti UM:n myöntämän avustuksen turvin useita edustajia ILGA-Europan konferenssiin Dublinissa ja ILGAn maailmankonferenssiin Tukholmassa. Seta toimi yhteistyökumppanina RFSL Ungdomin järjestämässä kansainvälisessä Youth Forum -tapahtumassa, joka järjestettiin Youth in Action -rahoitteisena kansainvälisenä nuorisotapaamisena joulukuussa Tukholmassa ILGAn maailmanlaajuisen konferenssin yhteydessä. Setaa edustivat yksi nuorisotoimikunnan jäsen ja yksi nuori jäsenjärjestöaktiivi.</p> <p>Seta liittyi Transgender Europan (TGEU) jäseneksi ja lähetti kaksi edustajaa Transgender Counciliin Dubliniin.</p> <p>Nuorisotyön koordinaattori osallistui joulukuussa Ukrainassa järjestettyyn IGLYOn konferenssiin Combating Hate Speech Online sekä järjestön vuosikokoukseen. IGLYOn hallitus tapasi Setan työntekijöitä huhtikuussa pitäessään kokouksen Helsingissä.</p>
---	--

<p><i>Transtukipisteen johtava sosiaalityöntekijä on World Professional Association for Transgender Health -järjestön (WPATH) jäsen. Transtukipiste osallistuu WPATHin vuotuisen konferenssiin.</i></p> <p><i>Setan koulutustoiminta osallistuu tarvittaessa yhteen kansainväliseen seminaariin tai konferenssiin vuoden aikana.</i></p>	<p>Seta koordinoi suomalaisten nuorten osallistumista saksalaisen Jugendnetzwerk Lambda -järjestön elokuussa järjestetyille perinteiselle kesäleirille. Suomesta leirille osallistui kahdeksan nuorta.</p> <p>Seta oli mukana norjalaisen nuorisojärjestö Skeiv Ungdomin aloitteesta käynnistetyssä BABELNOR-verkostossa. Verkosto kokoaa hlbt- nuorten parissa toimivia järjestöjä Balkanin alueelta, Valko-Venäjältä, Ukrainasta sekä Pohjoismaista. Verkosto kokoontui toukokuussa Osloon, jossa Setaa edusti nuorisotoimikunnan jäsen.</p> <p>BABELNOR sekä Tukholmassa järjestetty Youth Forum -tapahtuma tarjosivat Setan nuorille uusia verkostoitumismahdollisuuksia. BABELNOR-verkosto tarjosi mahdollisuuden tiivistää yhteydenpitoa norjalaisten, pohjoismaisten sekä itäeurooppalaisten järjestöjen kanssa. Vapaamuotoisen BABELNORin kehitys vuoden aikana oli hidasta. BABELNORin kautta kuitenkin jaettiin kokemuksia ja käytäntöjä hlbt- nuorten aktivismista. Yhteyshenkilö välitti näitä kokemuksia suomalaisille nuorille marraskuussa pidetyssä Setan nuorten aktiivikoulutuksessa.</p> <p>Transtukipisteen johtava sosiaalityöntekijä oli World Professional Association for Transgender Health (WPATH) -järjestön jäsen. Transtukipiste osallistui toukokuussa Ruotsissa Linköpingissä pidettyyn seminaariin Trans Rights as Human Rights – the implications for trans Health(care), Helsingissä ulkoministeriön ja STM:n järjestämiin sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöaiheisiin seminaareihin ja intersukupuolisuutta käsittelevään sekä transnuorten hoitoja käsittelevään EFCAP ry:n seminaariin Tampereella. Transtukipiste osallistui Helsingissä järjestettyyn maailmanlaajuiseen Genital Autonomy -konferenssiin sekä niin ikään Helsingissä järjestettyyn NACS-konferenssiin.</p> <p>Yhdenvertainen vanhuus -projektin koordinaattori osallistui Pariisissa järjestettyyn kansainväliseen Aging LGBT -konferenssiin, joka oli ensimmäinen laatuaan.</p> <p>Seta piti yhteyttä Yhdysvaltojen ja Alankomaiden suurlähetystöihin. Lähetystöt kutsuivat Setan edustajan sidosryhmätapaamisiinsa. USAn Helsingin-suurlähetystö ehdotti Setalle kesäkuun</p>
--	---

	<p>alussa yhteistyötä ulkoministeri Hillary Clintonin Suomen-vierailun ohjelman osalta. Clintonin vierailuun liittyvää hlbt-tilaisuutta valmisteltiin, mutta se jätettiin Setasta riippumattomista syistä pois vierailun ohjelmasta.</p> <p>USAn suurlähetystö esitti nuorisotyön koordinaattoria USAn hallituksen International Visitor Leadership -ohjelmaan, jonka teemana on Promotion, Activism and Advocacy on LGBT Issues.</p> <p>Ruotsalainen Full Personality Expression -järjestö vieraili Setassa tammikuussa.</p> <p>Seta oli yhtenä yhteistyötahona hollantilaisen yhteistyökumppanin CATCH-projektihakemuksessa EU:lle ja arkangelilaisen Rakurs-lhbt-järjestön projektihakemuksessa Pohjoismaiden ministerineuvostolle. Projektit eivät saaneet avustuksia, eikä niitä sen vuoksi käynnistetty.</p> <p>Seta osallistui lokakuussa pohjoismaiseen tapaamiseen seksuaalivähemmistöjen hiv-työtä tekeville tahoille Helsingissä.</p> <p>Setan edustajaa haastateltiin kahteen tutkimukseen kansalaisjärjestöjen varjoraportoinnista YK:n ihmisoikeussopimusten määräaika-arviointeihin liittyen sekä kansainvälisen IDAHO (International Day Against Homophobia) -komitean ja ILGA-Europen yhteisprojektiin IDAHO-tukimateriaalin kehittämiseksi.</p>
--	---

2.4 Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien vanhusten palvelujen yhdenvertaisuutta kehitetään

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuus otetaan huomioon ikääntyneiden palvelujärjestelmässä.</p> <p><i>Käynnistetään Yhdenvertainen vanhuus -hanke. Hankkeessa tuotetaan tietoa, osaamista ja verkostoresursseja sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden nykyistä paremmaksi huomioon ottamiseksi julkisen, yksityisen ja järjestösektorin tarjoamissa</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Yhdenvertainen vanhuus -projekti käynnistyi kesäkuun alussa, jolloin myös aloitti päätoiminen projektikoordinaattori. Vuoden aikana tuotettiin Yhdenvertainen vanhuus -hankkeelle visuaalinen ilme, verkkosivut, yleisesite, julisteita, tarroja, flyereitä ja pinssejä.</p> <p>Selvitys vanhuspalveluiden tuottajien ja ammattilaisten valmiuksista toteutettiin yhteistyössä Helsingin Seniorisäätiön kanssa, joka</p>
---	--

<p><i>ikäntyneiden palveluissa. Projektin aikana tavoitetta edistetään erityisesti yhteistyöhön valituissa pilottiyksiköissä, mutta myös laajemmin projektin aikana luotavan verkoston kautta.</i></p> <p><i>Tehdään selvitys vanhusten palvelujen palveluntuottajien ja ammattilaisten valmiuksista ottaa seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuus huomioon palvelutoiminnassa ja asiakkaan kohtaamisessa.</i></p> <p><i>Tehdään kartoitus Suomessa asuvien seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien vanhusten toiveista, tarpeista, peloista ja odotuksista koskien vanhusten palveluja.</i></p> <p><i>Tuotetaan koulutusmateriaalia, jota on muun muassa ikääntyvien seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen asemaa koskevat koulutussisällöt, dvd ja asiantuntija-artikkeleita.</i></p> <p><i>Luodaan seminaarien ja tapaamisten avulla seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuuden ja ikääntymisen yhteydestä kiinnostuneiden toimijoiden verkosto.</i></p> <p><i>Lisäksi selvitetään osana hanketta ikääntyville seksuaali- ja sukupuolivähemmistöille suunnattujen erikoistuneiden palveluyksiköiden tarvetta ja tarkoituksenmukaisuutta Suomessa (osana kartoitusta ja vaiheittain hankkeen aikana).</i></p>	<p>oli yksi hankkeen keskeisistä yhteistyökumppaneista. Helsingin Seniorisäätiö täydentää Helsingin kaupungin vanhusten palveluja ja kuuluu Helsingin kaupungin konserniin. Helsingin yliopiston sosiologian pääaineopiskelija Saini Valtonen toteutti kyselyn kolmen kuukauden korkeakouluharjoittelunsa aikana. Seniorisäätiön vanhainkodeissa työskentelevistä tavoitettiin kyselyllä 92 (yhteensä n. 400 työntekijää).</p> <p>Kyselyyn vastanneet eivät muodostaneet edustavaa otosta kohderyhmästään, sillä kysely toteutettiin vain Helsingin Seniorisäätiön neljässä Helsingissä sijaitsevassa vanhainkodissa eikä alueellista kattavuutta tavoitettu. Kysely toimi kartoittavana selvityksenä. Kartoituksessa keskityttiin tarkastelemaan varsinaisten vanhainkotien ihmisen sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden huomioivia käytäntöjä ja vuorovaikutusta. Tulokset auttoivat suuntamaan koulutusta osa-alueille, joissa koulutus on kyselyn tulosten perusteella tarpeellisinta.</p> <p>Kartoitus yli 50-vuotiaiden seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien hlti- ihmisten toiveista toteutettiin kyselynä kesä- elokuussa. Kyselyssä selvitettiin ikääntyville seksuaali- ja sukupuolivähemmistöille suunnattujen erikoistuneiden palveluyksiköiden tarvetta ja tarkoituksenmukaisuutta Suomessa. Kyselyn toteutti geronomiopiskelija Jenni Jalava Satakunnan ammattikorkeakoulusta. Opinnäytetyö kyselyn tuloksista valmistuu vuoden 2013 aikana. Alustavat tulokset esiteltiin projektin avausseminaarissa marraskuussa.</p> <p>Kyselyyn vastasi 103 sukupuoli- tai seksuaalivähemmistöön kuuluvaa 50–80- vuotiaasta henkilöä. Yli puolet vastaajista oli pääkaupunkiseudulta, mutta vastauksia tuli myös taajamista sekä maaseudulta. Kyselyn tuloksia voitiin hyödyntää vanhustyön ammattilaisille suunnatun pilottikoulutuksen suunnittelussa. Kyselyn tulokset saivat runsaasti mediahuomiota.</p> <p>Kesän ja syksyn aikana tehdyt selvitykset ja kartoitukset toimivat koulutuksen suunnittelun perustana. Syksyn aikana järjestettiin kolme aivoriihikeskustelua Helsingissä ja yksi Tampereella. Aivoriihissä tuotettua tietoa</p>
---	--

	<p>hyödynnettiin myös koulutuksen ja koulutusmateriaalin suunnittelussa.</p> <p>Yhteistyö Helsingin Seniorisäätiön ja Metropolia Ammattikorkeakoulun kanssa käynnistyi suunnitelmien mukaan. Ensimmäinen pilottikoulutus otettiin hyvin vastaan ja siitä saatiin positiivista palautetta.</p> <p>Projektin avausseminaari järjestettiin 28. marraskuuta. Seminaariin osallistui vanhustyön kentän toimijoita, vanhuspalveluissa työskenteleviä ja alaa opiskelevia.</p> <p>Projekti on osallistunut muun muassa SOSTEn Vanhusväestön hyvinvointi- ja terveysverkoston tapaamisiin, SOSTEn tutkimusverkoston ensimmäiseen perustamistapaamiseen, Kuntamarkkinoille ja Vanhus- ja lähimmäispalveluliiton organisoimaan Valtaa vanhuus -suurtahtumaan, Dreamwear Clubin kahvi-iltoihin, Regnbågsankanin Senioribrunssille, kristillisen Malkus-ryhmän tilaisuuteen, Savon ammatti- ja aikuisopiston Elämää ja erotiikka - vanhustyön teemapäivään, Eloisa ikä - seminaariin sekä Pariisissa järjestettyyn kansainväliseen Aging LGBT -konferenssiin.</p> <p>Projekti on tehnyt yhteistyötä Kataja-Parisuhdekeskus ry:n, Suomen muistiasiantuntijat ry:n ALVA-verkoston ja Vanhustyön keskusliiton IkäMAMU-toiminnan kanssa. Ihmisen moninaisia lähi- ja perhesuhteita käsittelevä artikkeli julkaistiin Kataja-Parisuhdekeskus ry:n internetsivuilla.</p> <p>Projekti valittiin RAY:n Eloisa ikä -avustusohjelmaan, jota koordinoi Vanhustyön keskusliitto.</p> <p>Projekti loi menestyksekkäästi verkostoja ja yhteistyösuhteita, joiden avulla ihmisen sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden huomioon ottavaa toimintaa ja näkökulmaa oli mahdollista edistää vanhustyön kentän eri palveluntuottajien, ammattilaisten ja opiskelijoiden keskuudessa. Yhteistyömuotojen avulla edistettiin myös muiden ikäihmisten ja heidän läheistensä tietoisuutta ihmisen sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuudesta.</p>
--	---

	Lisäksi projekti kartoitti kyselyllä sosiaali- ja hoitoalan opiskelijoiden omia sekä opiskeluympäristössä ja opetuksessa esiintyviä käsityksiä sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöistä. Kyselyyn vastasi yhteensä noin 80 opiskelijaa.
--	--

3. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluville ihmisille ja heidän läheisilleen on saatavilla heidän tarpeidensa mukaista tukea ja voimauttavaa toimintaa eri puolilla Suomea

Setan palvelutoiminnan periaatteet: Setan palvelutoimintaa ohjaavat arvot ovat sukupuolen variaation ja erilaisten perhemuotojen hyväksyminen, asiakkaiden itsemääräämisoikeuden kunnioitus ja omatoimisuuden edistäminen, ihmisoikeus- ja yhdenvertaisuusnäkökulma sekä sosiaalityön ammattietiikka.
Setan palvelujen rakenne: Valtakunnallisen Setan Transtukipiste tarjoaa yksilöasiakas- ja perhetyötä ja yhteisöllistä vertaistukitoimintaa sukupuolivähemmistöihin kuuluville ja heidän läheisilleen. Setan jäsenjärjestöt tarjoavat vertaistukitoimintaa sekä neuvonta- ja sosiaalipalveluja myös seksuaalivähemmistöihin kuuluville ja heidän läheisilleen.
Transtukipiste on sukupuoli-identiteettikysymyksiin erikoistunut moniammatillinen sukupuolen moninaisuuden palvelu- ja osaamiskeskus. Transtukipiste tarjoaa psykososiaalisia tukipalveluja transihmisille ja sukupuolen yhteensopimattomuutta kokeville ja heidän perheenjäsenilleen. Transtukipiste osaa auttaa esimerkiksi sanoittamaan ja selkiyttämään sukupuolen kokemistaan, jo selkeän sukupuoli-identiteetin vahvistamisessa ja itseilmaisussa, itsensä hyväksymisessä ja sukupuolen moninaisuuden käsittelyssä perheessä. Transtukipiste tuottaa tietoa ja työvälineitä kohdata sukupuolen moninaisuutta itsessä, läheisessä tai ammatillisessa työssään esimerkiksi ammattiauttajana.
Setan nuorisotyö tukee seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien ja sateenkaariperheissä elävien nuorten hyvinvointia koulutus- ja kehittämistoiminnan kautta ja tukemalla jäsenjärjestöjen voimauttavaa nuorisotyötä.

3.1 Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluville ja heidän läheisilleen on saatavilla tietoa yhdenvertaisuudesta ja Setan toiminnasta

Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Setan nettisivut tarjoavat ajantasaista tietoa Setan toiminnasta ja seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuudesta seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluville ihmisille. Tiedottajan palkkaaminen tehostaa nettisivujen ylläpitoa ja järjestelmällistä materiaalin tuotantoa sivuille.	Toteutuneet toimenpiteet: Tiedottaja arvioi vuoden aikana Setan ja Transtukipisteen verkkosivujen sisältöä ja sivuja täydennettiin ja jäseneltiin yhdessä asiantuntijatyöntekijöiden kanssa monelta osin. Vuoden aikana syntyi päätös verkkosivujen kokonaisvaltaisesta uudistamisesta kohderyhmälähtöisesti.
---	---

<p><i>Tiedottaja arvioi nettisivujen sisällön ja laatii asiantuntijatyöntekijöille ehdotukset sivujen rakenteen ja sisältöjen täydentämisestä ja systemaattisesta päivittämisestä.</i></p> <p><i>Hallitus ja työntekijät kirjoittavat Setan nettisivuille Puheenvuoro-kirjoituksia ajankohtaisista aiheista.</i></p> <p><i>Setan ja Transtukupisteen nettisivujen materiaalia käännetään soveltuvien osin ruotsiksi ja mahdollisuuksien mukaan englanniksi ja vähemmistökielillä.</i></p>	<p>Verkkosivuilla ilmestyi tasaisin väliajoin Puheenvuoro-palsta, jossa blogasivat hallituksen jäsenet ja työntekijät. Esteettömyyttä lisättiin opinnäytetyönä syntyneiden Setan ja Transtukupisteen viittomakielisten esittelyjen verran. Ruotsin- ja englanninkielisiä sivuja päivitettiin aiempaa useammin.</p> <p>Seta lähetti suorana videolähetyksenä verkossa kaksi tapahtumaa, joista ensimmäinen oli Kansainvälisen homo- ja transfobian vastaisen päivän seminaari ja toinen TransHelsinki-viikolla järjestetty translain tilaa käsittelevä seminaari.</p>
<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöille on tarjolla sähköisiä yhteisöpalveluja, joiden kautta saa tietoa ajankohtaisista hlbt-ihmisoikeuskysymyksistä ja järjestöjen toiminnasta ja voi vaihtaa ajatuksia.</p> <p><i>Seta ylläpitää keskustelufoorumia verkkosivuillaan. Keskustelufoorumilla on Setan jäsenjärjestöjen kouluttajille suunnattu osio, jonka tavoitteena on tiedottaa koulutukseen liittyvistä asioista sekä toimia kouluttajien välisen keskustelun kanavana.</i></p> <p><i>Setalla on Facebook-sivu, jonka kautta Seta tiedottaa toiminnastaan ja jolla käydään keskustelua. Sivujen seuraajamäärää (vuoden 2011 loppupuolella noin 9500 seuraajaa) kasvatetaan vuoden aikana.</i></p> <p><i>Nuorisotoimikunta käynnistää blogin, jotta seksuaali- ja sukupuolivähemmistönuorille on olemassa kiinnostava ja helposti saavutettava foorumi, joka käsittelee ajankohtaisia hlbt-teemoja.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Seta ylläpitäi keskustelufoorumia kesäkuun loppupuolelle saakka, kunnes foorumi suljettiin toistaiseksi tietomurron vuoksi.</p> <p>Seta tiedotti toiminnastaan pääasiassa Facebookissa, Twitterissä, verkkosivuillaan ja uutiskirjeessä. Facebook-sivujen seuraajamäärä kasvoi edellisvuoden 9500 seuraajasta 11 000 seuraajaan.</p> <p>Setan ja sen jäsenjärjestöjen vapaaehtoisuuskouluttajille oli Facebookissa suljettu ryhmä, joka on toiminut tiedottamiskanavana sekä tarjonnut keskustelumahdollisuuden kouluttajille. Ryhmä oli ollut melko aktiivisesti käytössä. Keskustelun ja tiedotuksen ulkopuolelle jäivät kuitenkin sellaiset kouluttajat, jotka eivät voi tai halua olla mukana Facebookissa.</p> <p>Setan nuorisotoimikunta perusti Setan nuoret - Facebook-sivun, jonka kautta jaettiin nuoria kiinnostavia sisältöjä. Sivua seurasi vuoden lopussa 90 käyttäjää. Nuorisotoimikunta päätti luopua aikomuksestaan käynnistää oma blogi.</p> <p>Seta julkaisi seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuuteen liittyvän Spotify-soittolistan.</p>

Nuorten voimauttaminen

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Nuoret saavat hyvän itsetunnon eväitä ja rohkeutta olla oma itsensä yhteiskunnassa, jossa sukupuolirooliodotukset ovat edelleen usein stereotyyppisiä. Sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvien nuorten</p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Rakkaus on rakkautta -sarjaan kuuluvan materiaalin levittäminen jatkui messuilla ja muiden tapahtumien yhteydessä sekä postilähetyksillä. Helmikuun aikana kokeiltiin esitteiden levittämistä oppilaitoksille SubjectAid-</p>
--	---

<p>omaehtoinen toiminta lisääntyy. Kehitetään erityisesti seksuaali- ja sukupuolivähemmistönuorten mahdollisuuksia aktivoitua valtakunnallisella tasolla yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Nuorisotoimikunnan toiminta vakiintuu. Nuorisotoimikunnan kautta Seta lisää seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuuden sekä oman nuorisotyönsä näkyvyyttä nuorten keskuudessa.</p> <p><i>Levitetään 2011 valmistunutta Rakkaus on rakkautta -nuorisomateriaalia. Otetaan uusi painos Homo- ja binuorten vanhemmille - esitteestä suomeksi ja ruotsiksi.</i></p> <p><i>Kannustetaan ja tuetaan jäsenjärjestöjen nuoria omaehtoisten hankkeiden toteuttamisessa esimerkiksi kommentoimalla hankesuunnitelmia ja kertomalla rahoitusmahdollisuuksista.</i></p> <p><i>Nuorisotoimikunta nimetään heti vuoden alussa ja toimintaa toteutetaan ja kehitetään aktiivisesti koko vuoden.</i></p>	<p>palvelun kautta. Homo- ja bi-nuorten vanhemmille -esitteestä otettiin alkuvuodesta lisäpainos.</p> <p>SubjectAid-palvelun kautta levitettiin kokeilumielessä 1400 Rakkaus on rakkautta - esitettä noin 40 oppilaitokselle. Erä loppui vajaassa parissa viikossa kesken, eikä palvelun käyttöä jatkettu sen korkean hinnan vuoksi. Kokeilu kuitenkin osoitti, että materiaalille olisi iso kysyntä.</p> <p>Seta on vuoden aikana välittänyt jäsenjärjestöilleen tietoa nuorisohankkeiden rahoitusmahdollisuuksista. Helsingin seudun Setan (HeSeta) nuorten Youth in Action - hankkeen suunnitteluun tarjottiin kevään aikana kommentointiapua.</p> <p>Setan hallitus nimesi nuorisotoimikunnan jäsenet vuoden ensimmäisessä kokouksessaan. Ensimmäisen kokouksen yhteydessä järjestettiin flashmob Helsingin rautatieasemalla Pietarin ”homopropagandan” kieltävän lakialoitteen vastustamiseksi. Nuorisotoimikunta esitti huolensa venäläisten hlbtinuorten asemasta kirjeessä Pietarin kuvernöörille Georgij Poltavtshenkolle sekä Venäjän federaation silloiselle presidentille Medvedeville.</p> <p>Nuorisotoimikunta kokoontui yhteensä viisi kertaa ja työskenteli kokousten välillä omassa suljetussa Facebook-ryhmässä. Toimikunta ideoi ja kommentoi sisältöehdotuksia nuorisotyön kehittämishankkeisiin Hyvinvoiva sateenkaarinuori ja Suvaitsevaisuudesta yhdenvertaisuuteen, osallistui kuntavaalikampanjan sekä marraskuussa järjestetyn valtakunnallisen nuorten aktiivikoulutuksen suunnitteluun ja toteuttamiseen. Turun Aurinkolahdessa järjestettyyn koulutusviikonloppuun osallistui yhteensä 17 nuorta eri puolelta maata.</p> <p>Toimikunnan rooli nuorisotyön kehittämisen viiteryhmänä ja työkaluna vakiintui ja sen näkyvyys Setan piirissä lisääntyi aktiivikoulutuksen myötä. Toimikunta myötävaikutti siihen, että toimintasuunnitelmaan kirjattu kouluteemainen seminaari ja kampanja muuttuivat osaksi Suvaitsevaisuudesta yhdenvertaisuuteen -projektia.</p>
---	---

3.2 Nuorten hyvinvoinnista on uutta tietoa, joka tavoittaa nuorisolan toimijat

Hyvinvoiva sateenkaarinuori -projekti

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Seksuaali- ja sukupuolivähemmistönuorten tarpeista on tuoretta tietoa. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvat ja sateenkaariperheissä elävät nuoret otetaan huomioon kaikessa nuorten parissa tehtävässä työssä. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvat tai sateenkaariperheessä elävät nuoret voivat osallistua nuorisotoimintaan ja koulumaailmaan yhdenvertaisina ja omana itsenään ja saada siitä tukea itsenäiselle kehitykselleen ja itsetunnon kehittymiselle.</p> <p><i>Käynnistetään Terveiden edistämisen määrärahalta Hyvinvoiva sateenkaarinuori -projekti. Projekti tuottaa tietoa seksuaali- ja sukupuolivähemmistönuorten (hlbti) tarpeista, antaa ammattilaisille valmiuksia tukea hlbtinuorten kehitystä ja mielenterveyttä, osallistaa hlbtinuoria oman hyvinvointinsa edistämiseen ja vähentää hlbtinuorten kokemaa kiusaamista ja ulossulkemista lisäämällä valtaväestöön kuuluvien nuorten tietoisuutta yhdenvertaisuudesta. Hankkeessa tuotetaan nuorten ja perheiden kanssa työskenteleville ammattilaisille koulutuskokonaisuuksia seksuaali- ja sukupuolivähemmistönuorten hyvinvoinnista ja toteutetaan näitä koulutuksia. Hanke järjestää tapahtuman, jossa hlbtinuoret itse määrittelevät hyvinvointinsa ulottuvuuksia. Hankkeen loppuvaiheessa toteutetaan tiedotuskampanja hankkeen tulosten levittämiseksi nuorten keskuudessa.</i></p> <p><i>Toteutetaan hlbtinuorten opintomatka Norjaan Skeiv Ungdom -järjestöön, joka kehittää päihteetöntä toimintaa seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluville nuorille.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Hyvinvoiva sateenkaarinuori -projekti käynnistyi loppuvuodesta 2012 eri rahoitusjärjestelyllä kuin oli suunniteltu. Rahoitus saatiin toukokuussa OKM:n erityisavustuksena Lanuke -ohjelman toimeenpanemiseksi. Kehittämishankkeessa, jota toteutetaan yhteistyössä Nuorisotutkimusseuran kanssa, työskenteli marraskuusta lähtien puolipäiväinen tutkija osana Nuorisotutkimusseuran työyhteisöä. Hankkeen tavoitteeksi määriteltiin tiedonkeruu seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien nuorten hyvinvoinnista Suomessa. Tiedonkeruu päätettiin toteuttaa 2013 sähköisen lomakkeen avulla.</p> <p>Opintomatka Norjaan ei toteutunut, sillä tarvittava rahoitus ei järjestynyt. Opintomatkaa varten avustusta myöntäneen William Thuring -säätiön kanssa sovittiin avustuksen käyttämisestä BABELNOR-verkostossa toimimiseen.</p>
---	---

Koulujen ilmapiiri

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Peruskoulun ja toisen asteen opettajien ja oppilaiden tietoisuus homo- ja transFOBisesta nimittelystä ja siihen puuttumisen keinoista lisääntyy. Kouluissa otetaan käyttöön Setan</p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Toimintasuunnitelmassa kaavailtu, oppilaitoksille suunnattu kampanja nimittelyvapaasta koulusta korvattiin vuoden aikana Suvaitsevaisuudesta yhdenvertaisuuteen -yhteistyöhankkeella. Seta</p>
---	--

<p>ehdottamia keinoja nimittelyn vähentämiseksi.</p> <p><i>Oppilaitoksille suunnataan kampanja teemalla nimittelyvapaa koulu. Kampanja koostuu luokkahuoneisiin suunnitellusta julisteesta, jonka voi tulostaa Setan nettisivuilta, sekä oppilaille ja opettajille netistä löytyvästä tiedotusmateriaalista. Kampanjan toteuttavat Setan nuorisotyö ja nuorisotoimikunta.</i></p> <p><i>Otetaan uudet painokset Moninaisuus mahtuu kouluun - ja Mångfald ryms i skolan -esitteistä.</i></p>	<p>haki ja sai toukokuussa opetus- ja kulttuuriministeriön erityisavustuksen Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman toimeenpanoon tähtäävälle kehittämishankkeelle Suvaitsevaisuudesta yhdenvertaisuuteen, jota toteutettiin yhteistyössä opiskelijajärjestöjen SAKKI ry:n sekä Finlands Svenska Skolungdomsförbundet FSS rf:n kanssa.</p> <p>Hankkeen tavoitteeksi määriteltiin keskustelun herättäminen normeista ja yhdenvertaisuudesta ensisijaisesti ammattioppilaitoksissa sekä oppilaitosten yhdenvertaisuuskasvatukseen normikriittisten menetelmien tuottaminen. Hankkeessa työskenteli lokakuusta lähtien puolipäiväisenä projektisihteeri osana SAKKI ry:n työyhteisöä. Projektisihteeri toteutti syksyn aikana pilottityöpajoja opiskelijaryhmien ja nuorten ryhmien keskuudessa sekä valmisteli hankkeen nettisivuja, joiden ensimmäinen versio julkaistiin joulukuussa. Setan tiedottaja ja nuorisotyön koordinaattori osallistuivat hankkeen verkkosivun sisältöjen tuottamiseen.</p> <p>Moninaisuus mahtuu kouluun -esitteistä otettiin lisäpainos.</p>
---	---

Jäsenjärjestöjen kouluvierailujen ja nuortenryhmätoiminnan tuki

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet:</p> <p>Seta jäsenjärjestöineen tavoittaa nuoria heidän omissa ympäristöissään. Nuoret saavat asiallista tietoa seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuudesta ja yhdenvertaisuudesta ja pääsevät keskustelemaan suoraan Setan kouluttajien kanssa.</p> <p><i>Setan jäsenjärjestöjen vierailut kouluissa, nuorisotiloissa ja leireillä jatkuvat. Koulutusten yhteydessä jaetaan Setan nuorisolle suunnattua materiaalia.</i></p> <p><i>Seta auttaa jäsenjärjestöjä koulutusten markkinoinnissa järjestämällä kouluttajakoulutuksia sekä jakamalla koulutusmateriaalia kouluttajille. Vuonna 2012 järjestetään neljä viikonlopun mittaista kouluttajakoulutusta, joista yksi on ruotsinkielinen.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet:</p> <p>Setan jäsenjärjestöt toteuttivat koulu-, nuorisotila- ja leirivierailuja kysynnän mukaan. Setan vapaaehtoisokouluttaja on vierailut kahdella rippikoululeirillä. Protu-vierailuja toteutettiin kesän aikana 47 ympäri Suomea. Setan materiaalia jaettiin koulutusten yhteydessä.</p> <p>Jäsenjärjestöjen koulutustoiminta on ollut erittäin vaihtelevaa. Uusissa jäsenjärjestöissä käynnistettiin koulutustoimintaa.</p> <p>Kouluttajakoulutuksia järjestettiin Helsingissä kaksi ja Lappeenrannassa yksi. Ruotsinkieliselle koulutukselle ei ollut tarvetta. Kaikille kouluttajakoulutukseen osallistuneille jaettiin Setan kouluttajakansio. Yksi kouluttajakoulutus jäi toteuttamatta, koska tarvetta ei ollut.</p> <p>Yksi täydennyskoulutus transvestisuus-teemalla järjestettiin keväällä ja toinen transnuoret-</p>
---	---

<p><i>Kouluttajille järjestetään kaksi päivän mittaista täydennyskoulutusta, joiden teema määritetään kouluttajien tarpeiden perusteella.</i></p> <p><i>Jäsenjärjestöjä tuetaan laatimalla koulutusten markkinointiin mallikirje ja auttamalla sen levittämisessä.</i></p> <p><i>Jäsenjärjestöt hoitavat oman alueensa kouluvierailut. Seta paikkaa lähialueiden järjestöjä kouluvierailuilla resurssiensa puitteissa sekä harkinnan mukaan vastaanottaa vierailevia ryhmiä omiin tiloihinsa.</i></p> <p><i>Keväällä järjestetään Protu-koulutus, jolla varmistetaan jäsenjärjestöjen valmiudet vastata Prometheus-leirin tuki ry:n leirivierailupyyntöihin. Jos rippileiryhteistyö evankelis-luterilaisen kirkon kanssa jatkuu, järjestetään jäsenjärjestöjen kouluttajille koulutus rippileirivierailuista.</i></p>	<p>teemalla loppusyksystä. Täydennyskoulutukset toteutettiin suunnitelman mukaan. Molemmat koulutukset järjestettiin Helsingissä, mikä voi olla vaikeuttanut koulutuksiin osallistumista pääkaupunkiseudun ulkopuolelta.</p> <p>Setan ja sen jäsenjärjestöjen koulutusesitteet uusittiin. Esitteitä tehtiin Setan ja Transtukipisteen nuorisokoulutuspalveluista ja Setan ja Transtukipisteen ammatillisista koulutuspalveluista. Nuorisokoulutuspalvelutesite markkinoi myös jäsenjärjestöjen kouluvierailutoimintaa. Jäsenjärjestöille oli tarjolla mallikirje koulutusten markkinoinnista oppilaskunnille. Koulutusten markkinointia kehitettiin Saimaan Setan, HeSetan ja Lahden Setan kanssa.</p> <p>Setan nuorisotyön koordinaattori toteutti kouluvierailuja Kymenlaaksossa sekä ruotsinkielisen kouluvierailun pääkaupunkiseudulla. Muutama oppilasryhmä vieraili Setan toimitiloissa. Valtakunnallinen Seta toteutti sellaisia kouluvierailuja, joita alueellinen jäsenjärjestö ei voinut toteuttaa.</p> <p>Protu-vierailijakoulutuksia järjestettiin yhteistyössä Protu ry:n kanssa yksi keväällä ja yksi syksyllä. Rippileirivierailijakoulutusta ei järjestetty. Koulutukset kyettiin järjestämään kysynnän mukaan.</p>
---	---

3.3 Sukupuolivähemmistöihin kuuluville henkilöille ja heidän läheisilleen on tarjolla laadukasta yksilöasiakaspalvelua ja perheiden tukea

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Transihmisille, sukupuoliristiriitaa kokeville, intersukupuolisille ja heidän perheenjäsenilleen on olemassa sensitiivisiä ja asiakaslähtöisiä, voimauttavia tukipalveluja.</p> <p><i>Transtukipiste tarjoaa ja kehittää psykososiaalisia tukipalveluja transihmisille, sukupuoliristiriitaa kokeville, intersukupuolisille ja heidän perheenjäsenilleen. Transtukipisteen asiakastyön määrälliset tavoitteet vuonna 2012 ovat 200 tuntia terapeutista vastaanottotyötä ja 300 tuntia puhelin/chat/sähköpostineuvontaa.</i></p> <p><i>Transtukipisteen Mahdollisuuksien polku on</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Transtukipisteeltä haettiin apua itselle ja perheelle 1 256 kertaa. Näistä yhteydenotoista 972 oli puheluita, sähköposti- tai messenger-neuvontaa ja 284 tukikäyntejä työntekijöiden vastaanotolla. Käyntejä Transtukipisteen vertaistukiryhmissä ja yhteisöllisissä tapahtumissa oli vuoden 2012 aikana 1 344. Yhteistyötä vapaaehtoisten ja transaktivistien kanssa oli 450 kontaktia. Transtukipiste konsultoi työssään sukupuolen moninaisuudesta tietoa tarvitsevia eri alojen ammattilaisia, erityisesti sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia, tutkijoita, viranomaisia, mediaa ja kulttuurialaa. Konsultointeja oli 85 kappaletta. Transtukipisteen</p>
--	--

<p><i>palvelukokonaisuus nuorille. Nuorten palveluihin kuuluu puhelin-, sähköposti- ja chat-päivystys ja -neuvonta sekä yksilökäyntejä, joissa nuori voi saada tukea itselleen tärkeissä asioissa, perhetapaamisia ja vertaistukiryhmä. Yksin asioivaa nuorta tuetaan ulostulossa vanhemmille. Vanhemmille annetaan tietoa ja perhettä autetaan keskustelemaan asiasta. Nuorelle voidaan tarjota käytännön apua, esimerkiksi yhteydenotto kouluun, ja heille järjestetään vertaistukea sekä tarvittaessa tehdään verkostotyötä nuoren hyväksi. Lisäksi nuorille on tarjolla internetin kautta toimiva suljettu vertaistukifoorumi, josta vastaa Transtukipiste työntekijä yhteistyössä vapaaehtoisten vertaisohjaajien kanssa. Transtukipiste tekee yhteistyötä nuorten transaktivistien kanssa, jotka järjestävät nuorille vertaistukea ja toimintaa EU-tuen avulla.</i></p>	<p>työntekijöiden koulutuksiin osallistui 429 ihmistä ja muuhun ammatilliseen yhteistyöhön liittyviä kontakteja, kuten tutustumiskäyntejä, yhteistyöpalavereja ja tiedon vaihtoa sähköpostitse oli 949 kappaletta. Yhteensä Transtukipisteellä oli toimintavuoden aikana asiakas- ja yhteistyökontakteja 4 513 kappaletta.</p> <p>Transtukipisteeltä tukea hakivat transsukupuoliset nuoret ja aikuiset, transvestiitit, transgenderit ja muunsukupuoliset, intersukupuoliset sekä edellisten äidit, isät, sisarukset ja parisuhdekumppanit.</p> <p>Asiakkaat hakivat Transtukipisteeltä tietoa sukupuolen moninaisuudesta ja esimerkiksi diagnosointiprosessiin hakeutumisesta, sukupuolenkorjaukseen liittyvistä tutkimus- ja hoitoprosesseista, lapsettomuushoidoista transsukupuolisena, eri maiden hoitokäytännöistä maasta muuttaessa ja maahanmuuttotilanteissa sekä etsivät tukea itselleen tai kriisissä oleville läheisille.</p> <p>Asiakkaille tarjottiin tarvittaessa mahdollisuus tukikäynteihin ja -prosessiin vastaanottotyönä. Tukikäyntejä hyödynsi 98 eri asiakasta ja käyntejä oli toimintavuoden aikana 284. Pidemmässä asiakasprosessissa (3–11 käyntikertaa vastaanotolla) asiakkaat hakivat tukea identiteettityöskentelyyn, parisuhdeongelmiin, lapsen tai nuoren tukemiseen, perhekonflikteihin, ulostuloon vanhemmille ja työyhteisölle sekä vuorovaikutustaitojen harjaannuttamiseen ja elämänhallintataitojen vahvistamiseen. Tukea tarvittiin pelkoihin, masennusoireisiin, syyllisyyden ja arvottomuuden tunteisiin, itsetuhoajatuksiin ja riippuvuuksiin ja konservatiivisessa yhteisössä selviämiseen ja lapsuuden kielteisistä kasvukokemuksista toipumiseen. Asiakkaat toivoivat Transtukipisteeltä tukea, koska työstettävät asiat olivat heille yhteydessä transkokemuksiin ja he halusivat työstää niitä transsensitiivisen työntekijän kanssa. Asiakkaiden kanssa työskenneltiin voimavarakeskeisesti ja dialogisesti, hyödyntäen perheterapiametodeja ja sosiaalipsykologista viitekehystä sekä toiminnallisia menetelmiä, kuten roolinvaihtoa, kuva- ja roolikarttoja, mielikuvaharjoituksia tai kirjeen kirjoittamista läheisille. Osa asiakkaista ohjattiin jatkotyöskentelyyn psykoterapiaan</p>
---	---

	<p>toisaalle tai tukijaksi Transtukipisteellä täydensi asiakkaan terapiaa sukupuolikokemusten jäsentämisen osalta.</p> <p>Tukityön vaikutuksia olivat muun muassa masennuksen ja itsetuhoajatusten väheneminen, kommunikaation paraneminen perheessä, lapsen ahdistuksen helpottuminen, tukiverkoston löytyminen ja yksinäisyyden lieventyminen ja oman identiteetin ja elämänsuunnitelmien selkiytyminen.</p>
--	--

3.4 Sukupuolivähemmistöihin kuuluville henkilöille ja heidän läheisilleen on tarjolla monipuolista voimauttavaa yhteisötyötä

Transtukipisteen yhteisötyön kuvaus: Transtukipisteellä tehdään yhteisötyötä, jossa transihmiset ja läheiset voivat itse toimia oman ryhmän hyväksi vaihtamalla kokemuksia ja toimimalla vapaaehtoistyöntekijöinä. He voivat ideoida ja toteuttaa uusia toimintamuotoja ja heille järjestetään tarvittaessa koulutusta tai muuta tukea. Sukupuolen moninaisuuteen liittyviä ilmiöitä itse kokeneita ihmisiä kutsutaan myös konsulteiksi ja kanssatekijöiksi työntekijöiden käynnistämiin työprosesseihin sekä kokemuskouluttajiksi.

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Transtukipisteen yhteisötyö saa aikaan ryhmätilanteita ja muita kohtaamisia, joissa ihmiset voivat oppia toisiltaan, antaa ja saada vertaistukea ja rakentaa vertaisverkostoa. Tavoite on myös saada aikaan myönteisiä muutoksia ihmisten elinolosuhteisiin yhdessä tekemällä.</p> <p><i>Yhteisötyön puitteissa järjestetään vertaisryhmiä, seminaareja, työpajoja, teemailtoja, nettikeskustelualue, voimavarakurssi luontoympäristössä sekä TransHelsinki-tapahtuma. Transtukipisteen yhteisötyön määrällinen tavoite vuoden aikana on 250 tuntia ryhmämuotoista tukea. Yhteisötyöntekijä koordinoi yhteisöllistä toimintaa ja järjestää vapaaehtoistyöntekijöille tarvittaessa koulutusta yhteistyössä koulutussuunnittelijan kanssa.</i></p> <p><i>Transyhteisölle tiedotetaan yhteisötyöstä kotisivuilla ja tapahtumaesittein.</i></p> <p><i>Vuonna 2012 transihmisillä ja läheisillä on mahdollisuus tulla mukaan tekemään uutta tiedotusmateriaalia, jotta Transtukipisteellä on</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Yhteisötyö oli osallistavaa ja voimauttavaa työntekijöiden ja vapaaehtoisten yhdessä tekemistä, kokemusasiantuntijuuden hyödyntämistä työprosesseissa sekä tilan rakentamista vertaistuelle. Yhteisötyöhön liittyviä kontakteja (yhteydenotto, tapaaminen, kokous, neuvonta) Transtukipisteellä oli vuoden aikana 1794.</p> <p>Transtukipiste järjesti kahdeksan säännöllisesti kokoontuvaa vertaistukiryhmää. Ryhmiä olivat työntekijöiden vetämät ryhmät transsukupuolisille naisille ja miehille, transgendereille (muunsukupuolisille), puolisoille, vanhemmille ja muille läheisille, nuorille sekä vapaaehtoistyöntekijöiden vetämät yhteisöillat kuutena iltana kuukaudessa. Ohjattuja ryhmiä kehitettiin osallistujien toiveiden pohjalta ja uusia ryhmätyömenetelmiä otettiin käyttöön. Käyntimäärät ryhmässä kasvoivat.</p> <p>Transtukipiste järjesti marraskuussa viisipäiväisen TransHelsinki-tapahtuman sukupuolivähemmistöjen järjestöjen Trasekin ja Dreamwear Clubin sekä Amnesty Suomen</p>
---	---

<p><i>tietoa, mihin itseään koskevaan epäkohtaan asiakasryhmät yhdessä tahtoisivat erityisesti vaikuttaa.</i></p> <p><i>Sukupuoliristiriitaa kokevan nuoren tilannetta voi helpottaa hänen vanhempansa sekä muiden läheisten mahdollisuus saada tukea omien tunteiden ja kysymysten läpikäyntiin. Läheisille järjestetään vertaistukiryhmä.</i></p>	<p>osaston kanssa. Tapahtumaan kuuluivat muun muassa sukupuolivähemmistöön kuuluvien lasten ja nuorten oikeuksiin liittyvä seminaari, jossa puhuivat valtiosihteeri Jarmo Lindén, tutkija Marco Perolini, lääkäri Mika Venhola ja kokemusasiantuntijat ja ammattilaiset. Transmuistotilaisuudessa sytytettiin kynttilöitä vuoden aikana väkivaltaisesti kuolleiden transihmisten muistoksi. Muistotilaisuudessa puhui tasa-arvoministeri Paavo Arhinmäki.</p> <p>TransHelsinki-tapahtuman osana olivat myös avoin seminaari ja puoluepaneeli translain tilanteesta, elokuvailta, kahvi-ilta, ruotsinkielinen ja suomenkielinen teatteri-ilta, teemaryhmä Trans ja seksuaalisuus, perhetapaaminen ja nuorten tapaaminen sekä juhlia. Päätapahtuma oli yhteisöseminaari, jonka ohjelma tuotettiin yhteisöllisesti. Seminaarin tunnelma oli lämmin, sukupuolen moninaisuutta arvostava ja osallistujille voimauttava kokemus.</p> <p>Transtukipiste järjesti Inkoossa elokuussa yhteistyössä Trasek ry:n kanssa kolmipäiväisen voimavaraleirin. Leirillä pidettiin työpajoja, paneeli ja keskusteluryhmiä. Leiri antoi vertaistukea ja välineitä työstää omia vaikeitakin kokemuksia ja edisti verkostoitumista ja yhteisöllisyyttä.</p> <p>Transtukipiste järjesti naistenpäivänä transfeminismi-paneelin ja oli mukana järjestämässä ohjelmaa HeSetan järjestämälle Helsinki Pride -viikolle. Transtukipisteen sosiaalipsykologi osallistui Dreamwear Clubin tapahtumaan Hauholla ja alusti aiheesta sukupuolen moninaisuudesta puhuminen lasten kanssa.</p> <p>Transtukipisteen työntekijät osallistuivat Sateenkaariperheiden leirille ja vetivät siellä keskusteluryhmän ja työpajan, joiden aiheina oli vanhempien oma kasvutarina sukupuoleen sekä sukupuolisensitiivinen kasvatus.</p> <p>Transtukipiste ja Seta osallistuivat Amnestyn Suomen osaston naistenpäivän tapahtumaan Kansallisteatterin Lavaklubilla 9.3.</p> <p>Sukupuolivähemmistöihin kuuluville oli mahdollisuus osallistua Transtukipisteen tiedotusmateriaalin tekemiseen, ryhmien</p>
---	---

	ohjaukseen, teemailtojen ideointiin ja järjestämiseen sekä TransHelsinki-tapahtuman sisällön tuottamiseen.
--	--

3.5 Jäsenjärjestöt ja muut Setan lähitahot saavat tukea sosiaalipalveluilleen ja vertaistoiminnalleen

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Seksuaali- ja sukupuolivähemmistönuorten vertaistoiminnan saatavuus eri puolella Suomea parantuu. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistönuorille ympäri maata on tarjolla asiallista tietoa ja turvallisia samastumisen kohteita. Jäsenjärjestöillä on nuorten toiminnalleen riittävä määrä koulutettuja ohjaajia. Nuortenryhmien ohjaajia on myös paikkakunnilla, joilla hlbt- nuorille ei ole vertaistoimintaa ennestään. Hlbt- nuorten omaehtoisten hankkeiden määrä kasvaa.</p> <p><i>Seta tukee jäsenjärjestöjensä nuorille suunnatun vertaistoiminnan järjestämistä ja kehittämistä. Nuortenryhmien perustamista uusille paikkakunnille tuetaan myöntämällä jäsenjärjestöjen kautta toiminnan käynnistämiseksi starttirahaa sekä nuorisotyön koordinaattorin ohjausvierailulla paikan päällä. Tavoitteena on käynnistää 2012 kolme uutta ryhmää. Vuoden aikana järjestetään kaksi viikonlopun mittaista ryhmäohjaajakoulutusta.</i></p> <p><i>Yhteistyössä CIMO:n ja Nuorisoyhteistyö Seitin kanssa järjestetään paikallistasolla aktiiveille nuorille suunnattu koulutus Youth in Action -ohjelman nuorten hankkeiden rahoitusmahdollisuuksista. Jäsenjärjestöjen nuoria aktiiveja kannustetaan tekemään omaehtoisia hankkeita.</i></p> <p><i>Vuonna 2010 ja 2011 toteutuneiden Youth in Action -rahoitteisten Muu, mikä -hankkeiden sukupuolivähemmistönuorten itseohjautuvat kesäleirit ovat osoittautuneet tärkeäksi kyseisten nuorten vertaistoimintamuodoksi ja niiden järjestämistä jatkossa edistetään. Sukupuolivähemmistönuorten omaehtoisen kesäleirin järjestämistä 2012 tuetaan Setan työntekijöiden konsultoinnin muodossa.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Setan nuorisotyö toimi vuoden aikana tukena ja neuvojana nuortenryhmätoiminnan käynnistymisessä Mikkeliin, Kokkolaan ja Tornioon.</p> <p>Vaikka hlbt- nuorille suunnattua ryhmätoimintaa käynnistettiin uusille paikkakunnille, starttirahavastustumahdollisuutta ei käytetty.</p> <p>Mikkelissä toteutunut yhteistyö monien paikallisten toimijoiden kanssa on malli, jota kannattaa soveltaa jatkossa muillakin paikkakunnilla. Syksyn yhdistetty ryhmäohjaaja- ja nuorten aktiivikoulutus toivat myönteisiä synergioita, joskin ohjelma oli käsiteltävien aiheiden myötä tiivis</p> <p>Vuoden 2012 aikana järjestettiin yksi ryhmäohjaajakoulutus. Se toteutettiin marraskuussa Turun Aurinkolahdessa pidetyn nuorten aktiivikoulutuksen osana.</p> <p>Seta järjesti helmikuussa CIMOn ja Nuorisoyhteistyö Seitin kanssa Tampereella nuorille aktiiveille suunnatun koulutuksen Youth in Action -ohjelman nuorten hankkeiden rahoitusmahdollisuuksista. Koulutukseen osallistui 20 nuorta. Koulutus onnistui hyvin. Yhteistyö Nuorisoyhteistyö Seitin kanssa tarjosi mahdollisuuden vaihtaa kokemuksia ja ideoita. HeSeta toteutti Youth in Action -rahoitteisen nuorisaloitehankkeen, jonka toteuttamiseen osallistui myös Seittiin kuuluvia nuoria.</p> <p>Sukupuolivähemmistönuorten kesäleiriä ei järjestetty, joten Setan tukea siinä ei tarvittu.</p>
--	--

4. Seta on dynaaminen, kuunteleva ja vaikuttava organisaatio

4.1 Setan organisaatorakenne on tarkoituksenmukainen ja riittävästi resursoitu

Toiminnan vaikuttavuus

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Setan viestintäosaaminen vahvistuu. Viestintä laajenee ja tehostuu.</p> <p><i>Perustetaan tiedottajan tehtävä. Tiedottajan johdolla Setalle luodaan viestintäsuunnitelma, joka tukee järjestelmällistä, suunnitelmallista ja nykyistä laajempaa tiedotusta. Viestintäsuunnitelman laatimisen yhteydessä pohditaan Setan mediastrategiaa.</i></p> <p><i>Seta tekee mediassa keskustelunavauksia ja aloitteita keskeisistä teemoistaan. Toimittajille annetaan lisätietoa ja muuta tukea pyydettyäessä. Järjestetään toimittajatapaaminen.</i></p> <p><i>Seta aloittaa säännöllisen tiedottamisen toiminnastaan jäsenjärjestöille ja niiden jäsenille, kannatusjäsenille, yhteistyötahoille, muille sidosryhmille ja muille kiinnostuneille esimerkiksi sähköisen uutiskirjeen muodossa.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Viestinnän kehittäminen eteni vuoden aikana monipuolisesti ja suunnitelmallisesti. Setan viestinnässä otettiin käyttöön useita konkreettisia uusia toimintatapoja. Asiakirjojen ja julkaisujen laadintaprosesseja kehitettiin ja yhtenäistettiin. Vaikuttamisviestintä vahvistui. Kaiken kaikkiaan tiedottajan tehtävän perustaminen osoittautui erittäin tarpeelliseksi ja hyödylliseksi.</p> <p>Hallitus hyväksyi Setan ensimmäisen viestintäsuunnitelman. Suunnitelmassa hahmotettiin Setan viestinnän osa-alueet, nimettiin viestinnän kohderyhmät, vahvistettiin viestintätavat ja -käytännöt sekä ydinviestit ja kirjoitettiin auki viestintävastuita. Viestintäsuunnitelmassa linjattiin muun muassa, että Seta keskittää viestintää vuosittain valittavien vaikuttamisen pääteeman ja alateemojen ympärille. Viestintäsuunnitelma on elävä asiakirja, jota päivitetään säännöllisesti.</p> <p>Vuoden aikana luotiin kattava media- ja sidosryhmälista. Seta avusti toimittajia haastateltavien löytämisessä ja tarjosi asiantuntija-apua. Seta julkaisi toimittajaoppaan, jota levitettiin pääkaupunkiseudun journalismin päivillä sekä suoraan aiheesta kiinnostuneille toimittajille.</p> <p>Henkilökunnan ja luottamushenkilöiden viestintätaitoja kohennettiin vuoden aikana. Toukokuussa työntekijät osallistuivat päivän mittaiseen esiintymiskoulutukseen. Tiedottaja laati luottamushenkilöille ja työntekijöille suunnatun ohjeen Kun toimittaja ottaa yhteyttä.</p> <p>Marraskuussa ilmestyi ensimmäinen Setan uutiskirje. Uutiskirje kohdennettiin ulkoisille sidosryhmille sekä jäsenjärjestöille. Kuukausittain</p>
--	--

	<p>ilmestynyt uutiskirje tarjosi ajankohtaisia Setaa koskevia sekä kotimaisia että ulkomaisia uutisia. Uutiskirjeen tilasi marras-joulukuun aikana 65 henkilöä. Sitä jaeltiin sähköpostilla tilaajien lisäksi jäsenjärjestöille ja sidosryhmille. Kirjeet olivat luettavissa myös verkkosivuilla.</p> <p>Työntekijöille tilattiin uudistetut käyntikortit.</p> <p>Viestintävirasto/CERT ilmoitti Setalle 26.6., että Setan keskustelufoorumin käyttäjätietoja oli vuodettu nettiin (noin 20 000 käyttäjää). Foorumi suljettiin toistaiseksi ja tapahtuneesta tehtiin rikosilmoitus poliisille.</p>
<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Poliitiikkavaliokunta, transpoliittinen valiokunta ja kansainvälinen työryhmä toimivat aktiivisesti ja tukevat Setan vaikuttamistyötä.</p> <p><i>Valiokunnat ja työryhmä nimetään heti vuoden alussa ja niiden työ organisoidaan tarkoituksenmukaisesti.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Poliitiikkavaliokunta kokoontui muutamia kertoja ja osallistui erityisesti avioliittolaki- ja kuntavaalivaikuttamiseen.</p> <p>Transpoliittinen valiokunta kokoontui muutamia kertoja ja järjesti Helsinki Pride -tapahtumassa keskustelutilaisuuden. Valiokunta osallistui sähköpostikeskustelujen kautta Setan vaikuttamistyöhön erityisesti tasa-arvolain ja translain uudistamiseksi. Kaksi valiokunnan jäsentä edusti Setaa Transgender Councilissa Dublinissa syyskuussa.</p> <p>Kansainvälinen työryhmä osallistui aktiivisesti Setan vaikuttamistyön valmisteluun ja kokoontui useita kertoja vuoden aikana. Työryhmän jäseniä osallistui Setan edustajina ILGAN ja ILGA-Euroopan konferensseihin ja ETY-järjestön Inhimillisen ulottuvuuden seurantakokoukseen sekä useisiin kuulemisiin. Kansainvälisessä työryhmässä toimi useiden eri kansainvälisten hlbt-i-järjestöjen hallitusten jäseniä, mikä teki yhteydenpidosta ja tiedonkulusta kattojärjestöihin sujuvaa.</p>
<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Nuorten näkyvyys ja vaikuttavuus Setassa lisääntyy.</p> <p><i>Nuorisotoimikunta toimii nuorisotyön viiteryhmänä ja kontaktipintana eri puolella Suomea. Nuoria kannustetaan aktiivisesti mukaan myös Setan muihin luottamuselimiin.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Nuorisotoimikunta toimi 2012 nuorisotyön viiteryhmänä. Uusia nuoria aktiiveja kannustettiin mukaan Setan edustajiksi Allianssin luottamustehtäviin.</p>

Henkilöstön työn tuki

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Setan työntekijöiden työhyvinvointi ja työssä</p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Seta joutui muuttamaan vuonna 2012 uusiin</p>
--	--

<p>jaksaminen toteutuvat hyvin. Työntekijöiden taidot ja tiedot kehittyvät. Työntekijöillä on hyvät työskentelyedellytykset.</p> <p><i>Työntekijöille järjestetään työntekijäpäivät, joihin kutsutaan myös jäsenjärjestöjen työntekijät.</i></p> <p><i>Työntekijät osallistuvat taitojaan ja tietojaan tukeviin koulutuksiin. Setan ammatillisista koulutuksista vastaaville työntekijöille järjestetään koulutusta erilaisista kouluttamiseen liittyvistä teemoista yhteistyössä KSL-opintokeskuksen kanssa.</i></p> <p><i>Seta tarjoaa työntekijöille näiden työnsä tueksi tarvitsemat palvelut tehokkaasti. Työntekijöillä on sopivat ja riittävät työvälineet.</i></p> <p><i>Työaikaohjeistus ja työajanseuranta ovat selkeät ja tarkoituksenmukaiset.</i></p> <p><i>Työntekijöillä on tarvittaessa mahdollisuus työnohjaukseen.</i></p>	<p>toimitiloihin Setasta riippumattomista syistä. Uuden tilan etsinnässä painotettiin esteettömyyttä, tarkoituksenmukaisia koulutus- ja sosiaalityötiloja, työrauhan turvaavia työskentelyhuoneita sekä hyvää sisäilmaa. Muutto oli suuri ponnistus, joka toteutettiin koko työyhteisön voimin. Muuton jälkeen Seta järjesti tupaantuliaiset sidosryhmille.</p> <p>Työntekijäpäivät Setan ja jäsenjärjestöjen työntekijöille järjestettiin kesäkuussa Salossa. Tapahtuma onnistui hyvin ja tuki työntekijöiden keskinäistä tiedonkulkua, verkottumista ja yhteisöllisyyttä. Työntekijäpäiviin osallistui kahdeksan Setan ja neljä jäsenjärjestöjen työntekijää. Tapahtumasta kerättiin palaute, jota hyödynnetään vuoden 2013 työntekijäpäivien suunnittelussa.</p> <p>Setan ja sen jäsenjärjestöjen kouluttavat työntekijät kokoontuivat kouluttautumaan ja vertaisoppimaan noin kerran kuussa koulusteematiimiin. Kevällä Setan toimiston työntekijöille järjestettiin päivän mittainen esiintymiskoulutus. Osa työntekijöistä osallistui vuoden aikana ulkopuolisten toimijoiden, kuten Allianssin ja SOSTEn, tarjoamiin koulutuksiin ja vertaistapaamisiin.</p> <p>Työntekijöille hankittiin vuoden aikana tarpeen mukaan uusia työvälineitä, kuten tietokoneita ja ergonominen työtahti.</p> <p>Uusi työajanseurantajärjestelmä otettiin käyttöön ja sitä hiottiin vuoden aikana.</p> <p>Työntekijöillä oli tarpeen mukaan mahdollisuus yksilötyönohjaukseen. Osa työntekijöistä käytti tätä mahdollisuutta. Transtukipisteen työntekijöillä oli lisäksi ryhmätyönohjaus.</p> <p>Työntekijöiden apuna toimi vuoden aikana kaksi korkeakouluharjoittelijaa, yksi työssäoppija ja kaksi osa-aikaista talkootyöntekijää ja yksi TET-jaksolla ollut nuori.</p>
<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Setalla on menettelytavat työsuojelun edistämiseksi, häirintätilanteisiin puuttumiseksi ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi.</p> <p><i>Yhdenvertaisuussuunnitelma valmistuu. Työsuojelun toimintaohjelma ja ohje</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Yhdenvertaisuussuunnitteluprosessi oli vuoden lopussa kesken. Päätettiin saattaa suunnitelmaluonnos valmiiksi alkuvuoden 2013 aikana ja pyytää siihen kommentteja myös jäsenjärjestöiltä. Jäsenjärjestöjen yhdenvertaisuuskoulutus järjestetään, kun</p>

<i>häirintätilanteisiin puuttumiseksi päivitetään tarvittaessa. Jäsenjärjestöille järjestetään yhdenvertaisuuskoulutus.</i>	yhdenvertaisuussuunnitelma on valmis.
---	---------------------------------------

Rahoitus ja varainhankinta

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Setan varainhankinta ja rahoitus kehittyvät myönteisesti ja uusia rahoitusmuotoja löytyy.</p> <p><i>Etsitään uusia avustustahoja ja uusia väyliä varainhankinnan kehittämiseen. Vuonna 2011 käyttöön otettuja uusia lahjoitusmuotoja mainostetaan aktiivisesti. Seta pitää aktiivisesti yhteyttä rahoittajiinsa ja seuraa näiden linjauksia. Seta on Raha-automaattiyhdistyksen jäsen.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Varainhankintatyöryhmä tutustui useisiin uusiin joukkorahoituspalveluihin ja haki mukaan Mesenaatti.me-palveluun.</p> <p>Setan nettisivuilla oli lahjoitusmahdollisuus nettipankin kautta.</p> <p>Seta piti yhteyttä rahoittajiin ja oli Raha-automaattiyhdistyksen jäsen.</p>
--	--

4.2 Setan toiminta palvelee hyvin seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien yhteisöä ja Setan jäsenjärjestöjä

Toiminnan dokumentointi

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Setan historiaa järjestönä ja ihmisinä tallennetaan.</p> <p><i>Käynnistetään historiaprojekti, jonka tavoitteena on Setan historiaa käsittelevä Setan 40-vuotisjuhlajulkaisu vuodelle 2014. Projektin osana tilataan Setan arkiston järjestäminen.</i></p> <p><i>Transtukipiste käynnistää transihmisten historian tallentamisen yhteistyössä transjärjestöjen ja akatemiaturkijan kanssa.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Työväen arkisto palkkasi kolmeksi kuukaudeksi työntekijän järjestämään Setan arkistoa. Arkiston järjestäminen jäi vielä kesken, mutta eteni hyvin. Arkistoon toimitettiin toimiston muuton yhteydessä huomattava määrä lisämateriaalia.</p> <p>Seta ja Työväen arkisto jättivät yhdessä useita eri rahoitushakemuksia arkiston loppuun järjestämistä ja muistitietokeruuta varten. Varsinaisen historiikin suunnittelu siirrettiin tuleville vuosille.</p> <p>Transtukipiste aloitti transihmisten historiaseminaarin suunnittelun yhdessä Yhdenvertainen vanhuus -hankkeen kanssa.</p>
--	---

Toiminnan tavoitavuus ja houkuttelevuus

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Jäsenjärjestön jäsenyys Setassa koetaan hyödylliseksi ja positiiviseksi. Seta ja jäsenjärjestöt tekevät yhteistyötä.</p> <p><i>Järjestetään puheenjohtajatapaaminen ja kolme</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Vuoden aikana järjestettiin suunnitellusti puheenjohtajatapaaminen ja kolme muuta jäsenjärjestötapaamista. Yhteistyössä KSL:n kanssa jäsenjärjestöjen puheenjohtajille järjestettiin koulutus tukemaan heidän</p>
--	---

<p><i>jäsenjärjestötapaamista, joista kaksi valtuuston ja edustajakokouksen yhteydessä.</i></p> <p><i>Hallitus pitää aktiivisesti yhteyttä jäsenjärjestöihin.</i></p> <p><i>Seta neuvoo jäsenjärjestöjä järjestöllisissä ja talousasioissa.</i></p> <p><i>Setan koulutustoiminta järjestää koulutusta jäsenjärjestöille heidän toimintaansa tukevista teemoista yhteistyössä KSL-opintokeskuksen kanssa. Esimerkkinä talous-, esiintymis- ja vertaistukiryhmän ohjaajan koulutus.</i></p> <p><i>Setan koulutustoiminta tukee erityisesti uusien jäsenjärjestöjen koulutustoiminnan aloittamista ja vahvistamista kouluttajakoulutusten, markkinointiavun sekä materiaalien levittämisen myötä.</i></p> <p><i>Jäsenjärjestöille kootaan lista siitä, mitä hyötyä Setan jäsenyydestä saa.</i></p>	<p>toimintaansa muun muassa viestinnän näkökulmasta.</p> <p>Hallituksen keskuudesta nimettiin jäsenjärjestöille kummit, jotka pitivät yhteyttä jäsenjärjestöihin. Jäsenjärjestöjen kuulumisia kerrottiin jokaisessa hallituksen kokouksessa.</p> <p>Edustajakokous pidettiin kaksipäiväisenä. Kokouksen yhteydessä järjestettiin työpajoja monesta eri teemasta. Kaksipäiväinen edustajakokous sai runsaasti myönteistä palautetta.</p> <p>Talous- ja hallintopäällikkö, pääsihteeri, tiedottaja, koulutussuunnittelija ja nuorisotyön koordinaattori sekä hallituksen jäsenet tukivat jäsenjärjestöjä yhdistysasioihin, jäsenyyskriteereihin, varainhankintaan, ryhmänohjaamiseen, kouluvierailuihin ja tiedotukseen liittyvissä kysymyksissä. Myös Transtukupiste ja Yhdenvertainen vanhuus -hanke pitivät yhteyttä jäsenjärjestöihin, tukivat niitä ja hyödynsivät niiden osaamista ja näkemyksiä.</p>
<p>Jäsenistö kokee Setan nykyaikaisena ja helposti osallistuttavana järjestönä. Seta pystyy houkuttelemaan mukaan uusia toimijoita. Setan luottamustehtäviin on paljon ehdokkaita.</p> <p><i>Valtuusto perustaa vaalivaliokunnan. Vaalivaliokunta tiedottaa aktiivisesti mahdollisuudesta asettua ehdolle hallitukseen. Hallituksen asettamiin valiokuntiin ja työryhmiin järjestetään mahdollisuuksien mukaan avoin haku, jossa hyödynnetään sosiaalista mediaa.</i></p>	<p>Valtuusto perusti vaalivaliokunnan, joka tiedotti syksyllä mahdollisuudesta asettua ehdolle hallitukseen. Puheenjohtaja- ja hallitusehdokkaita löytyikin suuri määrä.</p> <p>Nuorisotoimikuntaan ja transpoliittiseen valiokuntaan oli avoin haku sekä vuodelle 2012 että vuoden 2012 lopussa avattuna vuotta 2013 varten. Tietoa hauista levitettiin jäsenjärjestöjen, sosiaalisen median ja uutiskirjeen kautta.</p>
<p>Setan kannatusjäsenien määrä kasvaa. Nykyiset kannatusjäsenet kokevat kannatusjäsenyyden tärkeäksi ja ovat sitoutuneet Setan tukemiseen.</p> <p><i>Kannatusjäsenyydestä kerrotaan aktiivisesti kumppanijärjestöille. Kannatusjäsenyyttä markkinoidaan myös yksityishenkilöille. Kannatusjäsenille suunnattua tiedotusta lisätään.</i></p>	<p>Kannatusjäsenille suunnattua tiedotusta lisättiin uutiskirjeellä.</p> <p>Uudeksi kannatusjäseneksi hyväksyttiin Suomen opiskelija-allianssi – OSKU ry. Kannatusjäsenyyshakemuksen jätti myös Aalto-yliopiston ylioppilaskunta (AYY), joka haki kannatusjäseneksi vuoden 2013 alusta alkaen. Hakemuksen käsittely jäi vuodelle 2013.</p>

Asiakaslähtöisyys

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Setan palvelutarjonta perustuu palveluja käyttävien tarpeisiin ja toiveisiin.</p> <p><i>Transtukipiste kerää säännöllisesti asiakaspalautetta ja huomioi kysynnän ja palautteen palvelujen ja toimintamuotojen kehittämisessä. Toiminnasta tiedottamista sosiaalisen median avulla kehitetään vuonna 2012 ja toivotaan tämän edistävän myös palautteen ja kehittämisideoiden saamista.</i></p> <p><i>Seta hyödyntää jäsenjärjestöille suunnatussa toiminnassa ja palveluissa jäsenjärjestöjen antamaa palautetta ja jäsenjärjestöjen esittämiä koulutustoiveita.</i></p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet: Transtukipiste kehitti työtapoja ja palveluita asiakas- ja yhteisöpalautetta hyödyntäen ja kokemusasiantuntijuutta arvostaen.</p> <p>Seta keräsi jäsenjärjestöiltä palautetta kouluttajakoulutuksissa, valtuustossa, edustajakokouksessa ja työntekijäpäivillä sekä muulla yhteydenpidolla. Palautetta hyödynnetään toiminnan kehittämisessä.</p>
--	---

Tuki jäsenjärjestöille

<p>Tavoite ja suunnitellut toimenpiteet: Setan jäsenjärjestöavustusjärjestelmä on selkeä ja oikeudenmukainen. Jäsenjärjestöjen toiminnan laajuus ja tulokset saadaan entistä paremmin näkyviin myös Setan ulkopuolelle. Setan jäsenjärjestöjen vaikuttamistyön osaaminen vahvistuu.</p> <p><i>Otetaan uudet jäsenjärjestöavustuskriteerit käyttöön. Avustusten jakoperusteista tiedotetaan jäsenjärjestöille.</i></p> <p><i>Jäsenjärjestöavustusten yhteydessä kerätään tietoa jäsenjärjestöjen toiminnasta. Osana Setan tiedotusta kerrotaan myös jäsenjärjestöjen kuulumisia.</i></p> <p><i>Tuetaan jäsenjärjestöjen vaikuttamistyötä koulutuksella.</i></p>	<p>Uudet, aiempaa läpinäkyvämmät jäsenjärjestöavustuskriteerit otettiin käyttöön ja niistä tiedotettiin jäsenjärjestöille.</p> <p>Osana Setan tiedotusta kerrottiin myös jäsenjärjestöjen tapahtumista ja kuulumisista.</p> <p>Seta järjesti jäsenjärjestöilleen kaksi paikalliseen vaikuttamistyöhön liittyvää koulutusta. Ensimmäinen paikallista vaikuttamista käsitellyt koulutus järjestettiin valtuuston kokouksen yhteydessä ja toinen edustajakokouksen yhteydessä. Edustajakokouksessa pidettiin myös poliittisen strategian työryhmä.</p> <p>Kuntavaaliopas jäsenjärjestöille piti sisällään kampanjointiohjeita.</p> <p>Nuorten leirillä lokakuussa käsiteltiin Setan vaikuttamistyötä ministeriöihin.</p>
---	---